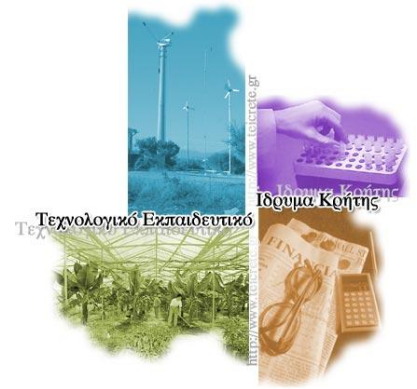

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: ΑΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΚΡΟΜΥΔΑΚΗ Α.Μ. 9041

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ Α.Μ.9042

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Κ. ΙΑΤΡΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ 2015

Ευχαριστίες οφείλονται σε όλους τους συντελεστές που βοήθησαν στη διεξαγωγή της πτυχιακής μας εργασίας. Αρχικά θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον καθηγητή μας κ. Ιατράκη Γεώργιο, που ήταν υπεύθυνος για την επίβλεψη της εργασίας μας, και με τις σημαντικές συμβουλές και υποδείξεις του έκανε το έργο μας πιο εύκολο. Επίσης θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους τους καθηγητές που μας δίδαξαν κατά τη διάρκεια της φοίτησής μας στο τμήμα, με αποτέλεσμα να έχουμε γερές βάσεις ώστε να ανταπεξέλθουμε στις απαιτήσεις μιας πτυχιακής εργασίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	3
---------------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΑΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
1 Αστική εταιρία.....	7
1.1 Εταιρική Σύμβαση	9
1.2 Εισφορές	10
1.3 Σκοπός.....	12
1.4 Ελαττωματική Σύσταση	14
1.5 Η Εταιρική Μερίδα	16
1.6 Οι Εταίροι	17
1.7 Περιουσία και Χρέη της Εταιρίας	22
1.8 Εξουσία Διαχείρισης και Εκπροσώπησης στην Αστική Εταιρία	23
1.9 Σχέση Αστικής Εταιρίας με Εταιρίες Εμπορικού Δικαίου	27
1.10 Απόκτηση Νομικής Προσωπικότητας	29
1.11 ΝΟΜΟΣ 4072/2012 και οι διατάξεις που αφορούν την αστική εταιρία με νομική προσωπικότητα	30
1.12 Λύση Αστικής Εταιρίας	35
1.13 Εκκαθάριση Αστικής Εταιρίας	40
1.14 Συμπεράσματα για την τροποποίηση στις αστικές εταιρίες σύμφωνα με τον ν.4072/2012	42

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΠΤΩΧΕΥΣΗ

2.1	Πτωχευτική Ικανότητα Αστικής Εταιρίας Χωρίς Νομική Προσωπικότητα.....	44
2.2	Πτωχευτική Ικανότητα Αστικής Εταιρίας Με Νομική Προσωπικότητα	44
2.3	Εργασίες Της Πτώχευσης.....	55
2.4	Πτώχευση Εταιρίας και Συμπτώχευση εταίρων	56
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	62

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Οι επιχειρήσεις και ιδιαίτερα οι μικρομεσαίες αποτελούν ζωτικής σημασίας κομμάτι στην Ελλάδα. Ιδιαίτερα στις μέρες μας η ύπαρξη και λειτουργία των επιχειρήσεων αποτελεί αναπόσπαστο και καθοριστικό παράγοντα για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Σκοπός της συγκεκριμένης εργασίας είναι η παρουσίαση των εταιρειών εστιάζοντας στην αστική εταιρεία.

Η πτυχιακή είναι γραμμένη με σύγχρονο τρόπο και εισάγει επαγωγικά τον αναγνώστη στα αντικείμενα της αστικής εταιρείας. Έχει καταβληθεί προσπάθεια η παρουσίαση των επιμέρους εννοιών να είναι σύντομη και περιεκτική και να περιλαμβάνει τα περισσότερα σύγχρονα θέματα στο χώρο των εταιρειών. Κάθε κεφάλαιο περιέχει αναλυτικά τα βασικά στοιχεία για την λειτουργία και την ύπαρξη της αστικής εταιρείας και έχουν ομαδοποιηθεί ως εξής: είδη επιχειρήσεων, έννοια και σύσταση αστικής εταιρείας, νομικό πλαίσιο της αστικής εταιρείας, διάκριση αστικής εταιρείας από συγγενείς μορφές, λύση, εκκαθάριση και πτώχευση αστικής εταιρείας. Αποτελείται από 5 κεφάλαια.

Στο 1^ο μέρος περιλαμβάνεται το κεφάλαιο 1 όπου γίνεται μια αναλυτική αναφορά στην αστική εταιρία και το κεφάλαιο 2 που περιέχει την νέα μορφή εταιρίας ΙΚΕ. Σχετικά με την Αστική εταιρία, παρουσιάζονται μέσα σε 12 υποκεφάλαια όλα τα στοιχεία που την αφορούν και την ορίζουν. Περιγράφονται με ευανάγνωστο και οργανωμένο τρόπο ώστε οι πληροφορίες να παρέχονται διαδοχικά και να κατανοούνται εύκολα από τον αναγνώστη. Στο κεφάλαιο σχετικά με την ΙΚΕ γίνεται αναφορά στα κυριότερα στοιχεία και διατάξεις που την αφορούν και στις αλλαγές που έχει επιφέρει στον τομέα των επιχειρήσεων. Η ανάπτυξη του περιεχομένου προσφέρει εύκολη κατανόηση του νέου αυτού είδους εταιρίας και των διαφορών που έχει και προκαλεί με τα μέχρι τότε υπάρχοντα είδη εταιριών. Τέλος, αναφέρονται κάποια προσωπικά συμπεράσματα σχετικά με την νέα αυτή εταιρία (ΙΚΕ) περιγράφοντας τόσο τα πλεονεκτήματα που προσφέρει όσο και τα μειονεκτήματα που παρουσιάζει.

Στο 2^ο μέρος περιλαμβάνεται το κεφάλαιο 3 όπου γίνεται μια αναλυτική αναφορά στην Πτώχευση και ειδικότερα στην πτωχευτική ικανότητα της Αστικής εταιρίας. Μέσα σε 3 υποκεφάλαια παρουσιάζονται στοιχεία, πληροφορίες και λειτουργίες που αφορούν την πτώχευση και ότι διαδικασίες αυτή προβλέπει. Το κεφάλαιο είναι δομημένο με κατάλληλη σειρά ώστε να περιγράφονται διαδοχικά τα μέσα οι πράξεις και οι λειτουργίες της πτώχευσης με βάση την ακολουθία που ορίζει ο νόμος.

Τέλος, παρουσιάζεται η βιβλιογραφία με τις κυριότερες πηγές που βοήθησαν στην εκπόνηση της παρούσας πτυχιακής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΑΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το πρόσωπο¹ που εξουσιάζει την επιχείρηση που ονομάζουμε φορέα της επιχείρησης μπορεί να είναι ένα ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Η εξουσίαση της επιχείρησης δεν ταυτίζεται με την έννοια της ιδιοκτησίας, αλλά αναφέρεται στη δυνατότητα και συγχρόνως στη νομική αξίωση που έχει ο φορέας να λειτουργεί την επιχείρηση, καθώς και στη δυνατότητα διάθεσης των περιουσιακών της στοιχείων για τους σκοπούς της εταιρίας. Η εταιρία ως φορέας της επιχείρησης είναι μια σύμβαση περισσότερων προσώπων που αποβλέπει σε ένα κοινό σκοπό. Τα αποτελέσματα της κοινής ομαδικής προσπάθειας των προσώπων είναι πάντα μεγαλύτερα από το άθροισμα των ατομικών προσπαθειών των ίδιων προσώπων γεγονός που οφείλεται στον καταμερισμό των έργων, στην εξοικονόμηση δυνάμεων, στην αποδοτικότερη εκμετάλλευση των δεξιοτήτων και στην συγκέντρωση κεφαλαίων που επιτρέπει την ενασχόληση με μεγάλες οικονομικές δραστηριότητες και αποδοτικότερη εκμετάλλευση των κεφαλαίων αυτών. Μια τέτοια συλλογική προσπάθεια αποτελεί και το φαινόμενο των εταιριών των οποίων η μορφή και η σημασία εξαρτάται τόσο από τον αριθμό των προσώπων που μετέχουν σε αυτές, το ύψος του κεφαλαίου που συγκεντρώνουν και την σημασία που έχει κάθε ένα από αυτά για την λειτουργία της εταιρείας.

---

¹ Ι. Κ. ΡΟΚΚΑΣ, ΕΤΑΙΡΙΕΣ, Εισαγωγή στο Δίκαιο των Εταιριών του Εμπορικού Δικαίου, 4^η έκδοση, Αθήνα 2011, ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ σελ.1

Γίνεται δεκτό ότι εταιρείες είναι όλες οι ενώσεις προσώπων που διαθέτουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά : Ιδρύονται με δικαιοπραξία (εταιρική σύμβαση), για την σύσταση τους συμπράττουν τουλάχιστον δυο πρόσωπα και υπάρχει η υποχρέωση επιδίωξης κοινού σκοπού από τα μέλη της ένωσης. Στις προσωπικές εταιρίες προέχει η προσωπική συμβολή κάθε εταίρου στην λειτουργία της. Υπάρχει ένα πλέγμα δεσμεύσεων δηλαδή δικαιωμάτων και υποχρεώσεων μεταξύ των εταίρων που στοχεύει αποκλειστικά και μόνο στην προώθηση ενός κοινού εταιρικού σκοπού που καθορίζεται από την μεταξύ των εταίρων σύμβαση. Από κοινού δυο ή περισσότερα πρόσωπα αναλαμβάνουν την νομική δέσμευση να ενώσουν τις δυνάμεις τους για να πετύχουν τον κοινό εταιρικό σκοπό που περιλαμβάνεται στην εταιρική σύμβαση. Δίνουν αμοιβαία υπόσχεση, δεσμευτική νομικά, ότι θα επιδείξουν στο μέλλον ορισμένη συμπεριφορά και ότι θα καταβάλουν για την εταιρεία ορισμένη παροχή την λεγόμενη εισφορά η οποία δίδεται από τους εταίρους για την επίτευξη του κοινού σκοπού. Αν ο σκοπός ευδοκιμήσει τότε η εισφορά θα αποδώσει όχι μόνο την αξία της αλλά και επιπλέον όφελος που είναι το κέρδος.

Από άποψη εσωτερικής λειτουργίας οι εταιρείες διακρίνονται σε προσωπικές και κεφαλαιουχικές. Από άποψη συστηματικής κατάταξης των κανόνων δικαίου που τις διέπουν οι εταιρείες διακρίνονται σε αστικές και εμπορικές. Αστικές εταιρείες είναι εκείνες οι οποίες διέπονται ευθέως κυρίως από τον αστικό κώδικα και συγκεκριμένα από τα άρθρα 741-784 που αφορούν την αστική εταιρεία και την οποία αναλύουμε παρακάτω.

1. Αστική Εταιρία

Η Αστική Εταιρία είναι ένωση προσώπων χωρίς προσωπικότητα που ρυθμίζεται από τον Α.Κ. Το άρθρο 741 ΑΚ² καθορίζει αυθεντικά τα εννοιολογικά στοιχεία της αστικής εταιρείας και ταυτόχρονα τα ουσιώδη στοιχεία της εταιρικής σύμβασης. Πρόκειται για:

- α) ενοχική σύμβαση σύμφωνα με την οποία δύο ή περισσότερα πρόσωπα
- β) αποβλέπουν στην επιδίωξη κοινού σκοπού,
- γ) όπου η επιδίωξη του τελευταίου αποτελεί αμοιβαία συμβατική υποχρέωση των συμβαλλομένων,
- δ) το κατεξοχήν μέσο για την επιδίωξή του αποτελούν οι κοινές εισφορές.

Η διατύπωση της διάταξης είναι αμιγώς προσανατολισμένη στην αντίληψη της εταιρείας ως σύμβασης, χωρίς να αναφέρεται καθόλου στην ιδιότητα της εταιρείας ως οργανωμένης ένωσης προσώπων, την οποία συνιστά και συγκροτεί η εταιρική σύμβαση. Η αστική εταιρία δεν έχει νομική προσωπικότητα και για το λόγο αυτό δεν μπορεί να αποκτήσει την εμπορική ιδιότητα.

---

² Άρθρο 741 ΑΚ. Νικόλαος Τ.Τριάντος, Αστικός κώδικας, Νομική Βιβλιοθήκη

Για την εδραίωση³ της αστικής εταιρείας είναι απαραίτητη η σύμβαση δύο τουλάχιστον προσώπων, φυσικών ή νομικών. Τα φυσικά πρόσωπα πρέπει να έχουν δικαιοπρακτική ικανότητα ή, αν πρόκειται για δικαιοπρακτικά ανίκανους, πρέπει να εκπροσωπούνται από τον νόμιμο εκπρόσωπο τους. Επίσης, αν ο νόμιμος εκπρόσωπος δικαιοπρακτικά ανίκανου συμμετέχει και ο ίδιος στην εταιρεία για ίδιο λογαριασμό, ο ανίκανος πρέπει να εκπροσωπείται από ειδικό επίτροπο λόγω της σύγκρουσης συμφερόντων με το νόμιμο εκπρόσωπό του. Η θέση δεν είναι πειστική, στο μέτρο που στην αστική και στις προσωπικές εμπορικές εταιρείες οι υποχρεώσεις του εταίρου δεν εξαντλούνται στην εισφορά, αλλά εκτίνονται και σε άλλες διαρκείς παροχές, όπως α) την υποχρέωση επιδίωξης του εταιρικού σκοπού, β) την υποχρέωση πίστης, γ) την εξωτερική ευθύνη κατά το άρθρο 759ΑΚ, δ) την ευθύνη του άρθρου 783ΑΚ. Τέλος, σε αντίθεση με τις προσωπικές εμπορικές εταιρείες, ούτε στην κοινή αστική εταιρεία ούτε στην αστική εταιρεία του άρθρου 784ΑΚ είναι αναγκαία η ικανότητα των εταίρων ή του νομικού προσώπου προς απόκτηση της εμπορικής ιδιότητας.

Η έλλειψη νομικής προσωπικότητας σημαίνει ότι η εταιρία δεν μπορεί να είναι αυτοτελές υποκείμενο δικαίου, ανεξάρτητο από τους εταίρους οπότε δεν μπορεί να φέρει εταιρική περιουσία (άρα κοινά αντικείμενα είναι δεκτικά διαθέσεως από τους εταίρους με μόνη συνέπεια την ευθύνη του διαθέτοντος σε αποζημίωση), δεν έχει βουλευτική και αδικοπρακτική ικανότητα ενώ ο εκπρόσωπος της εταιρίας συναλλάσσεται στο όνομα των εταίρων με περαιτέρω συνέπεια την προσωπική ευθύνη των ίδιων των μελών για τις έναντι τρίτων αναλαμβανόμενες υποχρεώσεις της εταιρίας.

Τα νομικά πρόσωπα μπορούν να συμμετέχουν σε αστικές εταιρείες. Ο σκοπός του νομικού προσώπου δεν εμποδίζει πάντοτε την συμμετοχή του σε αστική εταιρεία, στο μέτρο που ένα νομικό πρόσωπο μπορεί να επιδιώκει και δευτερεύοντες σκοπούς εξυπηρετικούς του κύριου σκοπού του, σε κάθε δε περίπτωση, στο μέτρο που γίνεται δεκτό ότι οι πράξεις εκτός εταιρικού σκοπού δεσμεύουν το νομικό πρόσωπο είτε επειδή η υπέρβαση δεν αντιστασεται στους τρίτους κατά παρέκκλιση από τον κανόνα του άρθρου 68εδ.ά ΑΚ, είτε επειδή με την σύμπραξη του αρμοδίου οργάνου, γίνεται διεύρυνση του εταιρικού σκοπού ή στιγμιαία απόκλιση από αυτόν. Σε κάθε περίπτωση η υπέρβαση του εταιρικού σκοπού δεν στερεί το νομικό πρόσωπο από την ικανότητα δικαίου. Εφόσον ο σκοπός της αστικής εταιρείας δεν μπορεί να είναι εμπορικός, δεν είναι αναγκαία για την έγκυρη συμμετοχή σε αστική εταιρεία η εμπορική ικανότητα των συμμετεχόντων νομικών προσώπων.

---

³ Γερ. Αναστασόπουλος. Επιτομή Εμπορικού Δικαίου σελ 119-120

1.1 Η Εταιρική Σύμβαση

Η αστική εταιρία είναι μια σύμβαση⁴ ενοχική, διαρκής και ιδιότυπα αμφοτεροβαρής (επειδή αν και δεν έχει ανταλλακτικό χαρακτήρα, όπως οι αμφοτεροβαρείς, υφίσταται η αμοιβαία μεταξύ των εταίρων υποχρέωση για την επιδίωξη του κοινού σκοπού). Η σύμβαση της αστικής εταιρίας καταρτίζεται άτυπα, ακόμη και σιωπηρά. Αν στην εταιρία εισφέρεται πράγμα για την μεταβίβαση του οποίου απαιτείται πχ συμβολαιογραφικό έγγραφο ή ιδιωτικό έγγραφο, τότε και η εταιρική σύμβαση πρέπει να περιληφθεί τον ίδιο τύπο δηλαδή να γίνει με συμβολαιογραφικό ή ιδιωτικό έγγραφο. Η εταιρική σύμβαση⁵ είναι σύμβαση ενοχική, εφόσον γεννά υποχρεώσεις όλων των συμβαλλομένων-συνεταίρων έναντι άλλων, υποχρεώσεις που συνίστανται στην εκπλήρωση του κοινού σκοπού. Συνεπώς είναι και αμφοτεροβαρής σύμβαση και διαρκής σύμβαση, χωρίς όμως να εμπεριέχει αντίθετα συμφέροντα μεταξύ των συμβαλλομένων, αφού, γεννά μόνο κοινά συμφέροντα για την επίτευξη του κοινού σκοπού.

Επειδή προέχει ο κοινός σκοπός και η υποχρέωση να εκπληρωθούν αυτά καθ' όλη τη διάρκεια της εταιρίας με κάθε φύσης συνδρομές ή εισφορές των εταίρων, είναι πρόδηλος τόσο ο ιδιαίτερα εμπιστευτικός όσο και ο προσωπικός χαρακτήρας της σύμβασης. Ο προσωπικός χαρακτήρας επαληθεύεται από το γεγονός ότι με νομοθετικές ρυθμίσεις συνιστάται η ύπαρξη του κάθε συγκεκριμένου εταίρου κατά κάποιο τρόπο ως «συστατικό στοιχείο» της εταιρικής σύμβασης και της επιχείρησης. Οι εταίροι της προσωπικής εταιρίας δεν βρίσκονται σε σχέση προς την εταιρία σε παρόμοια αντιστοιχία που έχει το παράρτημα με το κύριο πράγμα κατά την έννοια που δίνει το εμπράγματο δίκαιο, όπως συμβαίνει με την σχέση των μετόχων ανώνυμης εταιρίας με τη εταιρία, αλλά βρίσκονται σε παρόμοια σχέση που έχουν τα συστατικά με το κύριο.

Εταίρος μπορεί να είναι κάθε πρόσωπο είτε φυσικό είτε νομικό, χωρίς να έχει σημασία αν το νομικό αυτό πρόσωπο έχει περιορισμένη ευθύνη ή όχι. Επομένως οι διατάξεις του εμπορικού δικαίου δεν εμποδίζουν να γίνουν εταίροι προσωπικής εταιρίας το δημόσιο και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Επειδή όμως η φύση του δημοσίου και των νπδδ⁶ δεν συνάδει με το να προβαίνουν απευθείας και άμεσα σε εμπορικές δραστηριότητες και επειδή η συμμετοχή σε προσωπική εταιρία αποτελεί εμπορική πράξη για τους εταίρους της, γι' αυτό δεν γίνονται εταίροι προσωπικών εταιριών τα νπδδ και το δημόσιο.

Συνοπτικά:

➤ Η αστική εταιρεία συστήνεται με σύμβαση, η οποία εξακολουθεί να υφίσταται μεταξύ των εταίρων μέχρι την περάτωση της εταιρείας. Ως εκ τούτου αποκλείεται η σύσταση ή η λειτουργία μονοπρόσωπης αστικής εταιρείας.

---

⁴ Γερ. Αναστασόπουλος. Επιτομή Εμπορικού Δικαίου σελ. 121

⁵ Άρθρο 252, Κώδικας Νομικού Βήματος

⁶ Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου

- Η εταιρική σύμβαση καταρτίζεται ατύπως. Χαρακτηριστικό της γνώρισμα είναι ο κλειστός και άκρως προσωποπαγής της χαρακτήρας που έχει ως προϋπόθεση την ύπαρξη και σύμπραξη όλων των εταίρων για την επίτευξη του κοινωνικού σκοπού.
- Ο κοινός σκοπός διακρίνει την εταιρική σύμβαση από τις άλλες ενοχικές συμβάσεις.
- Οι συμβαλλόμενοι έχουν υποχρέωση επιδίωξης του κοινού σκοπού.
- Δεν είναι απαραίτητο γνώρισμα της αστικής εταιρείας η ύπαρξη περιουσίας ούτε η επιδίωξη κερδοσκοπικού σκοπού.
- Έχει πολλές μορφές εμφάνισης.

ΜΟΡΦΕΣ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ

Οι μορφές εμφάνισης της αστικής εταιρείας είναι πολλές όπως για παράδειγμα:

- Μπορεί να εμφανίζεται είτε ως απλή πολυπρόσωπη σχέση χωρίς νομική αυτοτέλεια, είτε ως αυτοτελές υποκείμενο δικαίου.
- Μπορεί να μην έχει περιουσιακή βάση, οπότε θα πρόκειται για αμιγώς ενοχική σύμβαση ή να έχει περιουσία, που όμως να μη διακρίνεται από την ατομική περιουσία των μελών της, οπότε θα πρόκειται για ενοχική σχέση που συνδυάζει και εμπράγματα στοιχεία ή, τέλος, μπορεί να έχει πλήρη περιουσιακή αυτοτέλεια. Στις δύο τελευταίες περιπτώσεις η αστική εταιρεία είναι και φορέας επιχείρησης.
- Μπορεί να έχει οικονομικό ή ιδεολογικό σκοπό.
- Μπορεί να είναι εταιρεία διάρκειας ή εταιρεία ευκαιρίας.
- Μπορεί να είναι εξωτερική ή εσωτερική εταιρεία.

1.2 ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Οι εισφορές⁷ των εταίρων στην αστική εταιρία⁸ μπορεί να είναι οποιαδήποτε παροχή δηλαδή να συνίστανται είτε σε χρήματα ή άλλα πράγματα ή άλλα αγαθά είτε σε εργασία είτε σε κάθε άλλη παροχή, όπως ακίνητα, κινητά, οικονομικές συμβουλές, πελατεία, σήμα, ευρεσιτεχνία, χρήση ακινήτου. Η έκταση και το είδος της εισφοράς καθορίζεται με συμφωνία των εταίρων με την οποία επίσης καθορίζεται και η συμμετοχή των εταίρων στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις. Αν δεν γίνει κάποια ειδικότερη συμφωνία, η υποχρέωση προς εισφορά βαρύνει εξίσου όλους τους εταίρους. Η εισφορά μπορεί να καταβληθεί και μετά τη σύσταση της εταιρίας, με την απαραίτητη προϋπόθεση να τροποποιηθεί η εταιρική σύμβαση προκειμένου να περιβληθεί η εισφορά σε αυτήν και αυτά γιατί στη σύμβαση γίνεται

⁷ Γερ. Αναστασόπουλος. Επιτομή Εμπορικού Δικαίου σελ. 121

⁸ Άρθρο 742 Νικόλαος Τ. Τριάντος, Αστικός Κώδικας, Νομική Βιβλιοθήκη

γνωστοποίηση των εισφορών που δίδει ο κάθε εταίρος. Αν κάποιος εταίρος δεν εισφέρει τίποτα στην εταιρία, τότε η συμμετοχή του στην εταιρία αποτελεί δωρεά προς το πρόσωπό του.

Σε περίπτωση που κάποιος εταίρος δεν καταβάλει την εισφορά που υποσχέθηκε στην εταιρική σύμβαση, τότε οποιοσδήποτε από τους υπόλοιπους εταίρους μπορεί να προκαλέσει:

α) καταγγελία της εταιρίας και αναζήτηση αποζημίωσης από τον εταίρο που δεν κατέβαλε την εισφορά του

β) ενοχική αξίωση δηλαδή να ζητήσει αποζημίωση, αν ο εταίρος που αθέτησε την ως άνω υποχρέωσή του είχε υπαιτιότητα και

γ) αν είχε υπαιτιότητα, μπορεί να ζητήσει τον αποκλεισμό του από την εταιρία.

Οι εισφορές των εταίρων μπορεί να είναι:

- Κατά κυριότητα
- Κατά χρήση (κύριος του εισφερθέντος πράγματος παραμένει ο εταίρος, όμως την χρήση του πράγματος αποκτά η εταιρία).

Η σχέση που συνδέει τον εταίρο με την εταιρία όταν παρέχει την εισφορά του είναι σχέση ιδιόρρυθμη στην οποία εφαρμόζονται, ανάλογα με το είδος της εισφοράς, οι διατάξεις εκείνες στις οποίες προσιδιάζει περισσότερο η εισφορά. Έτσι, αν η εισφορά συνίσταται σε μεταβίβαση κυριότητας κινητού πράγματος, εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις για την πώληση κινητού πράγματος. Αν υπάρχουν ελαττώματα, ο εισφέρων μπορεί να αντιμετωπίσει το αίτημα αναστροφής της εισφοράς που σημαίνει επιστροφή του ελαττωματικού πράγματος και απόδοση της εταιρικής ιδιότητας και, ενδεχομένως, επιπλέον αποζημίωση.

Οι εταίροι δεν υποχρεούνται σε αύξηση της εισφοράς τους ούτε και σε κατάθεση συμπληρωματικής εισφοράς, έστω κι αν αυτό είναι απόλυτα αναγκαίο για την ικανοποίηση των δανειστών της εταιρίας. Αυτό μπορεί αν συμβεί μόνο εάν το επιθυμούν ή αν το έχουν συμφωνήσει με την εταιρική σύμβαση. Έτσι, εάν στην εταιρική σύμβαση προβλέπεται ότι οι εταίροι μπορεί να αποφασίσουν, έστω και κατά πλειοψηφία, την καταβολή συμπληρωματικών εισφορών, αυτή η απόφαση είναι δεσμευτική για τους εταίρους. Εννοείται ότι οι συμπληρωματικές εισφορές πρέπει να δίδονται για την επίτευξη του εταιρικού σκοπού με τον όρο βέβαια ότι πρέπει πάντα να τηρείται η αρχή της ισότητας. Έτσι οι συμπληρωματικές εισφορές θα βαρύνουν τον κάθε εταίρο ανάλογα με την μερίδα συμμετοχής και όχι δυσανάλογα. Δυσανάλογη επιβάρυνση συνεπάγεται αλλοίωση των εταιρικών μεριδίων και προϋποθέτει τροποποίηση της εταιρικής σύμβασης. Κατά εξαίρεση οι εταίροι είναι υποχρεωμένοι να καταβάλουν συμπληρωματικές εισφορές στο στάδιο της εκκαθάρισης, αν η περιουσία της εταιρίας δεν επαρκεί για την εξόφληση των χρεών που έχει η εταιρία απέναντι σε τρίτα πρόσωπα (Α.Κ.783).

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ

Αν και η αστική εταιρεία δεν είναι τυπική επιχειρηματική μορφή ένωσης προσώπων, όπως οι εμπορικές εταιρείες, αλλά κυρίως συνασπισμός οικονομικής συνεργασίας, η οικονομική της σημασία δεν είναι μικρή γιατί λόγω της ευρύτατης έννοιάς της και της ελαστικής της διαμόρφωσης, μπορεί να καλύψει ποικίλες δραστηριότητες, που διαφορετικά δεν θα ήταν δυνατόν να υπαχθούν σε κάποια ρυθμιζόμενη από τον νόμο συμβατική μορφή.

Αστικές εταιρείες οικονομικού (όχι εμπορικού) σκοπού είναι οι εταιρείες ελεύθερων επαγγελματιών (αρχιτεκτόνων, δικηγόρων, γιατρών), αγροτών και μικροεμπόρων (ιδιαίτερος όταν ασκείται σαν οικογενειακή επιχείρηση). Η αστική εταιρεία μπορεί να χρησιμεύει επίσης για την οργάνωση της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων, όπως είναι οι συμφωνίες για τον περιορισμό του μεταξύ τους ανταγωνισμού, η εγκυρότητα όμως των οποίων κρίνεται σύμφωνα με την αντιμονοπωλιακή νομοθεσία. Η μεταξύ επιχειρήσεων σύμπραξη μπορεί επίσης να έχει ως σκοπό την από κοινού ανάληψη επιχειρηματικού κινδύνου και τη διανομή των κερδών-ζημιών. Αλλά και συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ μετόχων, ιδίως ως προς τον τρόπο άσκησης του δικαιώματος ψήφου ή των δικαιωμάτων μειοψηφίας, έχουν κατά κανόνα τον χαρακτήρα αστικής εταιρείας, ενώ και η σχέση μεταξύ των ιδρυτών της υπό ίδρυση ανώνυμης εταιρείας και εταιρείας περιορισμένης ευθύνης είναι κατά την κρατούσα γνώμη αστική εταιρεία.

Στο πλαίσιο κοινοτικών προγραμμάτων έχουν συσταθεί, επίσης, οι λεγόμενες «αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες» με νομική προσωπικότητα προκειμένου να εκμεταλλευθούν οικονομικές ενισχύσεις που παρέχονται από την ευρωπαϊκή ένωση. Οι εταιρείες αυτές παρουσιάζουν δύο ιδιορρυθμίες: αφενός δεν έχουν κερδοσκοπικό αλλά ιδεολογικό σκοπό, και ως εκ τούτου δεν θα έπρεπε να έχουν τη μορφή αστικής με νομική προσωπικότητα εταιρείας αλλά σωματείου, και αφετέρου έχουν σωματειακή οργάνωση, έχουν δηλαδή εταιρικά όργανα (συνέλευση, διοικητικά όργανα), σε απόκλιση από την αρχή της αυτοδιαχείρισης που ισχύει στις προσωπικές εταιρείες.

1.3 ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός⁹ της αστικής εταιρείας μπορεί να είναι οποιοσδήποτε νόμιμος και θεσμικός σκοπός πχ φιλανθρωπικός, πολιτιστικός, μορφωτικός, ιδίως δε οικονομικός. Εάν είναι οικονομικός, τότε η εταιρεία μπορεί να αποκτήσει νομική προσωπικότητα. Οι εταίροι είναι υποχρεωμένοι από την εταιρική σύμβαση να επιδιώκουν τον κοινό σκοπό τόσο με θετικές πράξεις (καταβολή εισφοράς, συνεργασία κτλ) όσο και με την παράλειψη πχ ανταγωνιστικών πράξεων, κοινοποίησης πληροφοριών για αυτήν κτλ. Η υποχρέωση αυτή είναι και ένα από τα χαρακτηριστικά στοιχεία που διαφοροποιεί την εταιρεία από άλλες ενοχικές ή συμμετοχικές συμβάσεις και μορφές συλλογικής δράσης. Δεν αποτελεί λόγο άρσης του κοινού σκοπού το

---

⁹ Γερ. Αναστασόπουλος. Επιτομή Εμπορικού Δικαίου σελ. 121-122

ότι οι ατομικές επιδιώξεις του κάθε εταίρου δεν συμπίπτουν με τις επιδιώξεις της εταιρίας ή το ότι τυχόν κάποιος εταίρος είναι, εξαιτίας της ατομικής του δραστηριότητας, ανταγωνιστής με την εταιρία. Αρκεί το ότι, στα πλαίσια της εταιρίας, συμφωνείται και το ζήτημα της υποχρέωσης που έχουν οι εταίροι, στα πλαίσια της κατ' ιδίαν διαμόρφωσης της εταιρικής τους σύμβασης και των τυχόν περιορισμών ή εξαιρέσεων που προβλέπονται εκεί, να μην ανταγωνίζονται επί ζημία του κοινού σκοπού στην εταιρία.

Η αστική εταιρία δεν μπορεί να έχει εμπορικό σκοπό και αν η εταιρία ασκεί εμπορική δραστηριότητα ή προβλέπεται εμπορικός σκοπός, αυτό δεν συνεπάγεται ακυρότητα της εταιρίας, θεωρείται και αντιμετωπίζεται ως εμπορική εταιρία ομόρρυθμη, που εμφανίζεται ως αστική εταιρία. Αυτό μπορεί να συμβαίνει γιατί στις προσωπικές εταιρίες δεν προβλέπεται έλεγχος της νομιμότητας των καταστατικών από διοικητική Αρχή, όπως συμβαίνει με ορισμένες κεφαλαιουχικές ούτε από συμβολαιογράφο, αφού το εταιρικό αρκεί να είναι ένα ιδιωτικό έγγραφο. Ο έλεγχος θα απέτρεπε προφανώς την παράληψη αυτή. Επίσης, στην περίπτωση που, και ο σκοπός της αστικής εταιρίας δεν είναι εμπορικός, εντούτοις προβαίνει σε εμπορικές δραστηριότητες, τότε και πάλι η εταιρία είναι στην πραγματικότητα εμπορική, δηλαδή ομόρρυθμη.

Οι διατάξεις για την αστική εταιρία, ως διατάξεις που παρέχουν ένα νομικό ένδυμα για οποιονδήποτε θέλει να δραστηριοποιηθεί με την μορφή εταιρίας, είτε είναι έμπορος είτε όχι, δεν θέτουν σαν προϋπόθεση του σκοπού της το κέρδος αλλά ούτε και το απαγορεύουν. Όπως είπαμε, οι σχετικές διατάξεις προβλέπουν μόνο ότι ο σκοπός πρέπει να είναι ο οικονομικός, εφόσον οι εταίροι θέλουν η εταιρία να αποκτήσει νομική προσωπικότητα. Αν παραλειφθεί να συμφωνηθεί και να αναγραφεί στο καταστατικό ποιος θα είναι ο εταιρικός σκοπός, τότε η εταιρική σύμβαση θα είναι άκυρη και ενδεχομένως, κατά μετατροπή, θα μπορεί αν θεωρηθεί ότι είναι ένα άλλου είδους σύμβαση.

Είναι άλλο θέμα των συνεπειών της άσκησης δραστηριοτήτων που δεν εμπίπτουν στον καταστατικό της σκοπό. Με ορισμένες προϋποθέσεις μπορεί η εταιρία που έχει νομική προσωπικότητα να αρνηθεί δέσμευσή της προς τρίτους εξαιτίας ανάληψης υποχρεώσεων που βρίσκονται εκτός του εταιρικού σκοπού. Αντίστοιχα ισχύουν και με την ανάληψη μη εμπορικών δραστηριοτήτων εκ μέρους προσωπικής εταιρίας που λειτουργεί με το ένδυμα εμπορικής εταιρίας. Υπόκειται επίσης σε έλεγχο το κατά πόσο ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα ο χαρακτηρισμός μιας εταιρίας στο εταιρικό της ως «μη κερδοσκοπικής» γιατί, αυτό που είναι νομικά ενδιαφέρον είναι η πραγματική δραστηριότητα της εταιρίας και όχι τι δηλώνει με το καταστατικό της.

Ο ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Στην αστική εταιρεία, όπως και σε κάθε προσωπική εταιρεία, ο προσωπικός της χαρακτήρας έχει αμβλυνθεί μέχρι σήμερα. Έτσι, οι διατάξεις που προβλέπουν λύση της εταιρείας σε περίπτωση θανάτου ενός εταίρου δικαστικής συμπάρστασης ή πτώχευσής του

είναι ενδοτικού δικαίου και επιτρέπεται αντίθετη συμφωνία. Επίσης, η καταγγελία δεν επιφέρει πάντοτε λύση της εταιρείας ορισμένου χρόνου, αλλά αυτή, μπορεί υπό προϋποθέσεις, να συνεχίζεται. Ακόμη, η άσκηση της διαχειριστικής εξουσίας μπορεί να ανατίθεται σε ένα μόνο εταίρο ή και σε τρίτους, μόνο με συμφωνία των μελών της. Οι αποφάσεις του ανώτατου οργάνου, με διάταξη του καταστατικού, μπορεί να μην λαμβάνονται ομόφωνα.

Όμως, παρά την άμβλυση του προσωπικού χαρακτήρα, ο εμπιστευτικός της χαρακτήρας διατηρείται και πηγάζει από την ερμηνεία της γενικής διάταξης του άρθρου 741 του αστικού κώδικα και αφετέρου από ειδικές διατάξεις. Όπως είναι για παράδειγμα, οι διατάξεις του άρθρου 746 του αστικού κώδικα, που περιορίζουν την ευθύνη του εταίρου μόνο στην επιμέλεια που δείχνει στις δικές του υποθέσεις και του άρθρου 747 του αστικού κώδικα, κατά το οποίο ο εταίρος δεν δικαιούται να ενεργεί για δικό του ή για ξένο λογαριασμό πράξεις αντίθετες στα συμφέροντα της εταιρείας.

Ο προσωπικός χαρακτήρας της αστικής εταιρείας έχει ως συνέπεια οι διατάξεις των άρθρων 741 επ. του αστικού κώδικα να καλούνται συχνά σε συμπληρωματική εφαρμογή και στις προσωπικές εταιρείες του εμπορικού δικαίου. Αυτό θα καταδειχθεί, κυρίως, στα πλαίσια της ανάπτυξης των επιμέρους προσωπικών εμπορικών εταιρειών.

1.4 ΕΛΑΤΤΩΜΑΤΙΚΗ ΣΥΣΤΑΣΗ

Άκυρη και ακυρώσιμη¹⁰

Η εταιρική σύμβαση είναι δυνατόν να έχει ελαττώματα τα οποία οφείλονται είτε στην ίδια την σύμβαση είτε στις δηλώσεις βούλησης των ιδρυτών της όπως αυτές αποτυπώθηκαν στην εταιρική σύμβαση. Τέτοια ελαττώματα συνεπάγονται είτε ακυρότητα είτε ακυρωσία. Αν το ελάττωμα είναι απ' αυτά που οδηγούν σε ακυρότητα της εταιρικής σύμβασης, τότε η εταιρική σύμβαση θεωρείται σαν να μην συνάφθηκε ποτέ ενώ, αν είναι απ' εκείνα που οδηγούν σε ακυρότητα της εταιρικής σύμβασης τότε, αφού κηρυχθεί από το δικαστήριο άκυρη, η εταιρική σύμβαση θεωρείται σαν να μην έγινε ποτέ, όμως από το χρονικό σημείο της κήρυξης της ακύρωσής της και όχι από το χρονικό σημείο της σύναψής της.

Ακυρότητα υπάρχει σε περίπτωση που το καταστατικό αντιβαίνει σε αναγκαστικού δικαίου διάταξη νόμου, σε έλλειψη δικαιοπρακτικής ικανότητας εταίρου ή σε αντίθεση του εταιρικού σκοπού με το νόμο ή τα χρηστά ήθη ή στερείται του απαιτούμενου τύπου, δηλαδή του συστατικού τύπου. Ελάττωμα της δήλωσης βούλησης των ιδρυτών που οδηγεί σε ακυρωσία της εταιρικής σύμβασης υπάρχει σε περιπτώσεις που προβλέπονται στο τμήμα των γενικών αρχών του αστικού δικαίου, όπως όταν η δήλωση βούλησης είναι προϊόν πλάνης, απάτης ή απειλής κ.λπ.

---

¹⁰ Γερ. Αναστασόπουλος. Επιτομή Εμπορικού Δικαίου σελ.123

Η νομολογία και οι ερμηνευτές του δικαίου, δέχονται ότι η ακυρότητα και η ακυρωσία ενεργούν μόνο από το χρονικό διάστημα που αναγνωρίστηκε ότι η εταιρική σύμβαση έπασχε ακυρότητας από το δικαστήριο. Ενεργεί πάντα για το μέλλον και αναδρομικά, όπως συμβαίνει σύμφωνα με τις γενικές αρχές του αστικού δικαίου περί ακυρότητας. Τούτο γιατί, αν ακολουθούσαμε τη γενική αρχή, θα ανατρέπονταν οι δραστηριότητες της εταιρίας που έγιναν από τη σύστασή της μέχρι την αναγνώριση ή κήρυξη της ακυρότητας αναδρομικά, πράγμα που θα απέβαινε και σε βάρος των τρίτων συναλλασσομένων και έτσι η προστασία που θα δινόταν σε εκείνους που θα την επικαλούνταν θα υπερέβαινε τον προστατευτικό σκοπό των διατάξεων που επιβάλλουν ως κύρωση, λόγου της δήλωσης βούλησης που είναι προϊόν πλάνης, την ακυρωσία της δικαιοπραξίας που την ακολούθησε.

Κατ' εξαίρεση υπάρχουν και περιπτώσεις που έχουμε αναδρομική ακυρότητα. Αυτό θα το δεχθούμε όταν η ακυρότητα οφείλεται:

- Όταν η ακυρότητα δημιουργείται από την έλλειψη δικαιοπρακτικής ικανότητας κάποιου ιδρυτή-εταίρου. Στην περίπτωση αυτή ο ανήλικος ή ο υπό δικαστική συμπαράσταση εταίρος δεν ευθύνεται για τα χρέη της εταιρίας, ούτε είναι υποχρεωμένος να καταβάλλει την εισφορά του (και αν την έχει καταβάλλει μπορεί να την αναζητήσει).
- Σε περίπτωση όπου η υπογραφή του εταίρου έχει πλαστογραφηθεί, αφού δεν μπορεί να δεσμευθεί κάποιος σε βάρος του οποίου το καταστατικό δεν πληροί τα καταστατικά στοιχεία της εταιρικής σύμβασης, γιατί δεν υπάρχει για παράδειγμα ο εταιρικός σκοπός γραμμένος ή συμφωνημένος.
- Όταν η εταιρική σύμβαση είναι εικονική. Στην περίπτωση αυτή η ακυρότητα δρα αναδρομικά μόνο στις εσωτερικές σχέσεις των εταίρων, δηλαδή δεν μπορεί να εφαρμοστεί το δίκαιο των εταιριών στις σχέσεις μεταξύ των εταίρων οι οποίοι και γνώριζαν από την αρχή ότι δεν έχουν συστήσει εταιρία. Στις εξωτερικές σχέσεις της εταιρίας η ακυρότητα -εξαιτίας της εικονικότητας- ισχύει για το μέλλον.

Το ζήτημα των συνεπειών της ακυρότητας / ακυρωσίας είναι από τα δυσκολότερα ζητήματα του εταιρικού δικαίου και στην επιστήμη δεν υπάρχει ομοφωνία ως προς τις λύσεις που δίδονται σε κάθε επιμέρους περίπτωση. Κριτήριο, του πότε θα δεχθούμε αναδρομική ή όχι ακυρότητα, είναι κυρίως ο έλεγχος της ικανοποίησης ή μη του προστατευτικού σκοπού της διάταξης του νόμου η οποία οδηγεί στην ακυρότητα στη συγκεκριμένη περίπτωση.

1.5 Η ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΜΕΡΙΔΑ

Η συμμετοχή¹¹ των εταίρων στην εταιρία εκφράζεται με κλάσμα ή ποσοστό και αποτελεί την εταιρική μερίδα του κάθε εταίρου. Το μέγεθος της μερίδας κάθε εταίρου προσδιορίζεται ελεύθερα με την εταιρική σύμβαση. Αν δεν υπάρχει καταστατικός προσδιορισμός όλες οι εταιρικές μερίδες είναι ίσες (π.χ. σε εταιρία με 4 εταίρους η μερίδα του καθενός είναι $\frac{1}{4}$ ή 25%). Επειδή η αστική εταιρία δεν έχει νομική προσωπικότητα και επομένως δεν υπάρχει εταιρική περιουσία ως σύνολο, αλλά επιμέρους περιουσιακά στοιχεία που αποκτώνται για την εταιρία, το πραγματικό νόημα της εταιρικής μερίδας είναι ότι κάθε εταίρος έχει ιδανικό μερίδιο στα αντικείμενα αυτά ανάλογα με την εταιρική του μερίδα (Α.Κ. 758).

Το μέγεθος της εταιρικής μερίδας έχει σημασία για τον υπολογισμό:

α) της εξωτερικής ευθύνης των εταίρων (Α.Κ.759)

β) των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των εταίρων, μόνο όμως στην περίπτωση που με την εταιρική σύμβαση έχουν συνδεθεί δικαιώματα ή υποχρεώσεις με την εταιρική μερίδα.

Η εταιρική μερίδα είναι αμεταβίβαστη. Με καταστατική πρόβλεψη ή με συμφωνία όλων των εταίρων μπορεί να επιτραπεί η ελεύθερη ή υπό όρους μεταβίβαση της εταιρικής μερίδας.

Η εταιρική μερίδα είναι ακατάσχετη, από τους ατομικούς δανειστές του εταίρου που την κατέχει, ακόμη και όταν επιτρέπεται η μεταβίβασή της (άρθρο 982 §2 περ. Κ.Πολ.Δ.).

ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Ο αστικός κώδικας δίνει μεγάλη βαρύτητα στην προστασία των εταίρων, καθώς μια από τις βασικές αρχές του είναι ότι τα δικαιώματα αποτελούν αδιάσπαστο μέρος της αστικής εταιρείας. Έτσι, απαγορεύεται η μεταβίβαση ορισμένων εταιρικών δικαιωμάτων χωρίς την μεταβίβαση της εταιρικής συμμετοχής στο σύνολό της.

Σύμφωνα με το αναγκαστικό δίκαιο και το άρθρο 760 του αστικού κώδικα¹², αυτό ισχύει για τα δικαιώματα διοικήσεως των εταίρων, όπως το δικαίωμα διαχείρισης, ψήφου, ελέγχου, εναντίωσης αλλά αφορά και αιτήσεις που προέρχονται από την εταιρική σχέση και ανήκουν στο σύνολο των εταίρων, όπως η απαίτηση για να δοθεί η εισφορά. Αυτό δεν είναι αντίθετο με την αρχή του αμεταβίβαστου των εταιρικών δικαιωμάτων, εφόσον ισχύει η πρόβλεψη στην εταιρική σύμβαση, ότι τα δικαιώματα διοικήσεως θα μπορούν να τίθενται σε εφαρμογή από αντιπρόσωπο με εξαίρεση αν απαγορεύεται, όπως συμβαίνει στο δικαίωμα πληροφόρησης. Επιπλέον υπάρχει η υποχρέωση κάθε εταίρου απέναντι στους συνεταίρους

---

¹¹ Γερ. Αναστασόπουλος. Επιτομή Εμπορικού Δικαίου σελ.124

¹² Άρθρο 760 του ΑΚ, Νικόλαος Τ. Τριάντος, Νομική Βιβλιοθήκη

του σύμφωνα με το αναγκαστικό δίκαιο να μην διαθέτει την εταιρική του μερίδα και να μην ζητήσει διανομή πριν την ολοκλήρωση της εκκαθάρισης.

Τα παραπάνω ισχύουν στις εταιρείες χωρίς νομική προσωπικότητα, επειδή στις εταιρείες με νομική προσωπικότητα δεν υπάρχει εταιρική μερίδα. Στα περιουσιακά δικαιώματα, όπως είναι τα κέρδη που ζητούν οι εταίροι, αλλά και το προϊόν εκκαθάρισης είναι ελεύθερα να μεταβιβαστούν επειδή πρόκειται για καθαρές χρηματικές απαιτήσεις, οι οποίες ανήκουν στην επιλογή του κάθε εταίρου. Μεταβιβάσιμες θεωρούνται οι απαιτήσεις του διαχειριστή εταίρου από την διαχείριση, εφόσον υπάρχει η εφόσον υπάρχει η δυνατότητα να ζητηθούν πριν από την εκκαθάριση.

1.6 ΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ

1.6.1 ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ¹³

Τα δικαιώματα των εταίρων ¹⁴μπορούν να διακριθούν σε:

- δικαιώματα συμμετοχής στην διοίκηση, που είναι το δικαίωμα ψήφου και το δικαίωμα πληροφόρησης, και σε
- περιουσιακά δικαιώματα, που είναι το δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη, συμμετοχής στο προϊόν εκκαθάρισης και στο δικαίωμα απολήψεων.

Δικαίωμα Ψήφου

Σύμφωνα με το αναγκαστικό δίκαιο κάθε εταίρος έχει το δικαίωμα να συμπράττει στην λήψη εταιρικών αποφάσεων με την άσκηση του δικαιώματος ψήφου. Κάθε εταίρος έχει το δικαίωμα να συμμετέχει στη λήψη των εταιρικών μου αποφάσεων οι οποίες αν δεν έχει συμφωνηθεί διαφορετικά λαμβάνονται ομόφωνα από όλους τους εταίρους. Το καταστατικό μπορεί να ορίζει ότι οι αποφάσεις των εταίρων θα λαμβάνονται είτε με πλειοψηφία προσώπων, είτε με πλειοψηφία μερίδων.

Αποκλειστικά και μόνο με ρητή συγκατάθεση μπορεί να αποκλεισθεί αυτό το δικαίωμα. Σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει να γίνει διερεύνηση για να αποφευχθεί η εκμετάλλευση του γεγονότος του συμβατικού αποκλεισμού του δικαιώματος ψήφου συγκεκριμένου εταίρου, δηλαδή να διευρυνθεί αν ο σκοπός του αποκλεισμού είναι να τεθεί ο συγκεκριμένος εταίρος σε δυσμενέστερη θέση από τους άλλους. Σε αυτή την περίπτωση η ληφθείσα απόφαση θα είναι άκυρη σύμφωνα με το άρθρο 281 του αστικού κώδικα. Κάθε εταίρος έχει μια ψήφο, μπορεί όμως να συμφωνηθεί ότι ο αριθμός ψήφων των εταίρων θα εξαρτάται από το ύψος της εισφοράς τους. Επίσης, το δικαίωμα ψήφου ασκείται από τον ίδιο,

---

¹³ Γερ. Αναστασόπουλος. Επιτομή Εμπορικού Δικαίου σελ.125

¹⁴ Άρθρο 754, Νικόλαος Τ. Τριάντος, Αστικός Κώδικας, Νομική Βιβλιοθήκη

το οποίο δεν ισχύει μόνο στην περίπτωση που το καταστατικό δίνει το δικαίωμα με αντιπρόσωπο. Σύμφωνα με την υποχρέωση πίστης των εταίρων προκύπτει η ειδικότερη υποχρέωση του κάθε εταίρου να ασκεί το δικαίωμα ψήφου ανάλογα με τα συμφέροντα της εταιρείας και των εταίρων. Μόνο σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί από την υποχρέωση πίστης να προκύπτει ακόμα και υποχρεωτική άσκηση του δικαιώματος ψήφου προς ορισμένη κατεύθυνση η υποχρέωση συναίνεσης στην τροποποίηση της εταιρικής σύμβασης. Σε περίπτωση που υπάρχουν συγκρούσεις των εταιρικών συμφερόντων με τα ατομικά συμφέροντα του εταίρου, ο εταίρος που έχει το κώλυμα δεν επιτρέπεται να ασκήσει το δικαίωμα ψήφου και υποχρεούται αποχή.

Δικαίωμα Πληροφόρησης

Σύμφωνα με το άρθρο 755 του αστικού κώδικα κάθε εταίρος έχει το δικαίωμα να ενημερώνεται ο ίδιος για την πορεία των εταιρικών υποθέσεων, να εξετάζει τα βιβλία και τα έγγραφα, καθώς και να καταρτίζει περίληψη της περιουσιακής κατάστασης της εταιρείας. Γενικότερα, συμφωνία η οποία αποκλείει ή περιορίζει το δικαίωμα πληροφόρησης είναι άκυρη.

Δικαίωμα Συμμετοχής στα Κέρδη

Όπως προαναφέραμε στα δικαιώματα των εταίρων συμπεριλαμβάνονται και τα περιουσιακά δικαιώματα που αφορούν την διανομή κερδών και ζημιών στους εταίρους, καθώς και την συμμετοχή τους σε αυτά αλλά και τον αποκλεισμό τους. Σύμφωνα με το άρθρο 763 του αστικού κώδικα, στις εταιρείες που έχουν οικονομικό ή εμπορικό σκοπό οι εταίροι έχουν δικαίωμα να συμμετάσχουν στα κέρδη και στις ζημίες κατά ίσα μέρη ανεξάρτητα από το μέγεθος της εισφοράς τους με εξαίρεση αν προβλέπεται με άλλη ρύθμιση στην εταιρική σύμβαση. Αν η αναλογία των εταίρων ορίσθηκε μόνο ως προς τα κέρδη ή μόνο ως προς τις ζημίες η αναλογία αυτή ισχύει τόσο για τις ζημίες όσο και για τα κέρδη, εκτός αν η εταιρεία ρυθμίζει κατά διαφορετικό τρόπο τα ποσοστά συμμετοχής κάθε εταίρου στα κέρδη ή τις ζημίες.

Άκυρη όμως σύμφωνα με το άρθρο 764 του αστικού κώδικα, είναι η συμφωνία κατά τη οποία ένας ή περισσότεροι από τους εταίρους αποκλείεται από την συμμετοχή στα κέρδη ή στις ζημίες. Στην περίπτωση που έχει συμφωνηθεί απαλλαγή εταίρου από τις ζημίες, η ακυρότητα δεν ισχύει πάντοτε υπέρ του αποκλεισμένου από τα κέρδη ή αντίστοιχα υπέρ των άλλων εταίρων. Έγκυρη θεωρείται η συμφωνία, όπου ο εταίρος έχει προσφέρει την προσωπική του εργασία και θα απαλλάσσεται από τις ζημίες. Γενικά μπορεί να γίνει διάκριση μεταξύ του γενικού δικαιώματος στα κέρδη, το οποίο έχει ως περιεχόμενο ότι ο εταίρος έχει για όλη την διάρκεια της εταιρείας δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη και το δικαίωμα απαίτησης για καταβολή των κερδών που του αντιστοιχούν στην συγκεκριμένη

εταιρική χρήση. Η απαίτηση αυτή είναι μεταβιβάσιμη σε αντίθεση με το γενικό δικαίωμα στα κέρδη, βάση του άρθρου 760 του αστικού κώδικα.

Το αντίθετο ισχύει για τις ζημιές, σχετικά με αυτά που αναφέραμε για τα κέρδη. Συγκεκριμένα το ποσό κατά το οποίο μειώθηκε η εταιρική περιουσία και αντίστοιχα η μερίδα κάθε εταίρου συγκριτικά με την προηγούμενη χρονιά, αποτελεί ζημιά για την οποία είναι υπεύθυνη η εταιρεία που έχει νομική προσωπικότητα. Το γεγονός ότι υπάρχουν ζημιές, σημαίνει για τους εταίρους ότι μειώνεται η αξία της εταιρικής τους συμμετοχής στην εταιρεία. Οι εταίροι δεν είναι υποχρεωμένοι να καλύψουν τις ζημιές της εταιρείας αν δεν υπάρχει σχετική πρόβλεψη σύμφωνα με το άρθρο 745 του αστικού κώδικα. Για να λάβουν όμως τα κέρδη της επόμενης εταιρικής χρήσεως είναι αναγκαίο να καλυφθούν οι ζημιές.

Από την στιγμή που στην εταιρική σύμβαση δεν υπάρχει άλλη ρύθμιση και πρόκειται για εταιρεία που έχει διαρκεί μεγαλύτερη από χρόνο, τότε τα κέρδη διανέμονται στο τέλος της κάθε χρονιάς. Απαραίτητη προϋπόθεση για την διανομή των κερδών είναι η σύνταξη εταιρικών λογαριασμών, από τους διαχειριστές, όπου θα γίνεται φανερό αν η εταιρική χρήση ήταν κερδοφόρα ή ζημιογόνα. Κέρδος αποτελεί το ποσό κατά το οποίο αυξήθηκε η εταιρική περιουσία σε σχέση με τα αποτελέσματα των λογαριασμών της προηγούμενης χρονιάς, με γνώμονα τους εταιρικούς λογαριασμούς. Σε αντίθεση με τις κεφαλαιουχικές εταιρείες, η εξεύρεση κερδών δεν πραγματοποιείται σε σύγκριση με την αρχική εταιρική περιουσία, αλλά σύμφωνα με την μεταβαλλόμενη αξία της εταιρικής περιουσίας κάθε χρόνο. Άρα υπάρχει πιθανότητα να μειωθεί η αρχική εταιρική περιουσία, πράγμα το οποίο δεν βλάπτει τους εταιρικούς δανειστές.

Παρόλα αυτά, στην εταιρική σύμβαση συνήθως προβλέπεται αντίθετη ρύθμιση σύμφωνα με την οποία η αξία των εισφορών εμφανίζεται στο παθητικό, όπως ακριβώς συμβαίνει και στις κεφαλαιουχικές. Η εταιρική σύμβαση, υπάρχει πιθανότητα, να προβλέπει ότι δεν θα διανέμονται όλα τα κέρδη, αλλά ένα μέρος τους θα παρακρατείται για δημιουργία αποθεματικών ή για κάλυψη ζημιών προηγούμενων χρήσεων, σύμφωνα με το άρθρο 745 του αστικού κώδικα. Ανεξάρτητα από την πρόβλεψη στην εταιρική σύμβαση, οι εταίροι έχουν το δικαίωμα να αποφασίσουν οποιαδήποτε άλλη χρησιμοποίηση των κερδών τους ακόμα και την μεταφορά τους σε άλλη εταιρεία.

Δικαίωμα Απολήψεων

Παρόλο που η νομοθεσία δεν παρέχει στους εταίρους δικαίωμα απολήψεων, το δικαίωμα αυτό προβλέπεται συχνά στο καταστατικό κυρίως των εμπορικών εταιρειών. Το δικαίωμα της απόληψης παρέχεται διότι στοχεύει στην κάλυψη των βιοτικών αναγκών των εταίρων, όλων ή ορισμένων, διαχειριστών ή μη. Το δε περιεχόμενο, ακόμα και αν η εταιρική χρήση ήταν ζημιογόνα, προβλέπει την υποχρέωση καταβολής συγκεκριμένου ποσού από το ταμείο της εταιρείας σε κάθε εταιρική χρήση.

Φυσικά η εταιρική σύμβαση μπορεί να προσδιορίσει ελεύθερα την έκταση και τις προϋποθέσεις άσκησης αυτού του δικαιώματος, συνήθως όμως συμμερίζεται η απόληψη που έγινε με την απόκτηση για την καταβολή κερδών. Αν και η είσπραξη των απολήψεων μειώσει την εταιρική περιουσία, η κοινή γνώμη θεωρεί ότι δεν είναι εκτεθειμένα τα συμφέροντα των εταιρικών δανειστών σε κίνδυνο εξαιτίας της προσωπικής ευθύνης των εταίρων. Το γεγονός αυτό μπορεί να μην συμβαίνει πάντα, διότι οι εταίροι μπορεί να μην έχουν εταιρική περιουσία.

Δικαίωμα Συμμετοχής στο Προϊόν Εκκαθάρισης

Όσον αφορά το δικαίωμα στο προϊόν της εκκαθάρισεως, οι εταίροι απαιτούν να συμμετάσχουν στο υπόλοιπο προϊόν εκκαθάρισης κατά τον λόγο της μερίδας τους στα κέρδη, αφού ολοκληρωθεί η λύση της εταιρείας και των εργασιών εκκαθάρισης σύμφωνα με το άρθρο 782 του αστικού κώδικα. Μεταβιβάσιμη, όμως θεωρείται η απαίτηση στο προϊόν εκκαθάρισης σύμφωνα με το άρθρο 760 του αστικού κώδικα.

Τα δικαιώματα που προαναφέρθηκαν είναι προσωποπαγή δηλαδή πρέπει να ασκούνται από κάθε εταίρο προσωπικά και όχι από αντιπρόσωπό του και δεν μπορούν να μεταβιβαστούν.¹⁵

1.6.2 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ¹⁶

Οι εταίροι της αστικής εταιρείας έχουν τις ακόλουθες υποχρεώσεις:

1. Επιδίωξη του κοινού σκοπού της εταιρείας.
2. Καταβολής της εισφοράς.
3. Πίστης. Οι εταίροι είναι υποχρεωμένοι να αποφεύγουν την διενέργεια οποιασδήποτε πράξης αντίθετης με τα συμφέροντα της εταιρείας. Π.χ άσκηση ανταγωνιστικής δραστηριότητας προς την εταιρεία, συμμετοχή σε ανταγωνιστική εταιρεία και κοινοποίηση μυστικών της εταιρείας σε τρίτους.
4. Διαχείρισης και εκπροσώπησης της εταιρείας.
5. Συμμετοχής στις ζημιές. Οι εταίροι είναι υποχρεωμένοι να συμμετέχουν στις ζημιές της εταιρείας ανάλογα με την μερίδα συμμετοχής στις ζημιές. Οι μερίδες συμμετοχής στις ζημιές είναι ανεξάρτητες από την εισφορά των εταίρων και αν δεν έχει οριστεί διαφορετικά είναι ίσες για όλους τους εταίρους. Αν έχει προσδιοριστεί καταστατικά μόνο η μερίδα συμμετοχής στα κέρδη και όχι στις ζημιές τότε οι ζημιές κατανέμονται με την ίδια αναλογία της διανομής των κερδών.

---

¹⁵ Κατ'εξαιρέση και μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί να ασκηθεί το δικαίωμα πληροφόρησης πχ ασθένειας. Ελεύθερα μεταβιβάσιμα είναι τα δικαιώματα σε κάποια κέρδη, όχι γενικά, στο προϊόν εκκαθάρισης και οι απαιτήσεις του διαχειριστή από την διαχείριση.

¹⁶ Γερ. Αναστασόπουλος. Επιτομή Εμπορικού Δικαίου σελ.126

Απαγορεύεται και είναι άκυρη η συμφωνία με την οποία κάποιος εταίρος απαλλάσσεται από τις ζημιές. Την ακυρότητα μπορούν να επικαλεστούν μόνο οι υπόλοιποι εταίροι και όχι αυτός που έχει απαλλαγεί. Κατά εξαίρεση είναι έγκυρη η συμφωνία απαλλαγής από τις ζημιές κάποιου εταίρου που έχει εισφέρει μόνο την εργασία του. Διευκρινίζεται ότι η συμμετοχή στις ζημιές αφορά τις εξωτερικές σχέσεις των εταίρων με την εταιρεία και όχι με την εξωτερική ευθύνη και υποχρέωση των εταίρων απέναντι σε τρίτους για εταιρικά χρέη, Η παράβαση των υποχρεώσεων του εταίρου δημιουργεί ευθύνη του παραβάτη εταίρου απέναντι στην εταιρεία.

Το μέτρο ευθύνης κάθε εταίρου για την εκπλήρωση των εταιρικών του υποχρεώσεων είναι η επιμέλεια που δείχνει για τις δίκες του υποθέσεις.

1.6.3 ΚΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΩΛΕΙΑ ΤΗΣ ΙΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΟΥ

Η ιδιότητα του εταίρου¹⁷ αποκτάται:

- Με την σύσταση της εταιρείας και την συμμετοχή του προσώπου στην εταιρική σύμβαση.
- Με την είσοδο κάποιου εταίρου ύστερα από σύμβαση του με τους ήδη υπάρχοντες εταίρους και τροποποίηση του καταστατικού της εταιρείας.

Η ιδιότητα του εταίρου χάνεται στις ακόλουθες περιπτώσεις :

- Λόγω θανάτου, κήρυξης σε πτώχευση ή απώλειας της δικαιοπρακτικής ικανότητας κάποιου εταίρου.
- Λόγω οικιοθελούς εξόδου από την εταιρεία η οποία επιτρέπεται μόνον όταν υπάρχει σχετική καταστατική πρόβλεψη ή συμφωνία όλων των εταίρων.
- Λόγω αποκλεισμού εταίρου η οποία μπορεί να γίνει λόγω ύπαρξης σπουδαίου λόγου, ομόφωνη απόφαση των υπολοίπων εταίρων με κατάθεση αίτησης αποκλεισμού στο δικαστήριο και με τελεσίδικη δικαστική απόφαση η οποία διατάσει τον αποκλεισμό του εταίρου από την εταιρεία.

---

¹⁷ Γερ. Αναστασόπουλος. Επιτομή Εμπορικού Δικαίου σελ. 127-128

1.7 ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΧΡΕΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

1.7.1 Εταιρία χωρίς νομική προσωπικότητα¹⁸

Περιουσία: Σχηματίζεται κατά βάση από τις εταιρικές εισφορές. Ο εισφέρων εταίρος παύει να είναι αποκλειστικός κύριος του εισφερόμενου πράγματος ή φορέας του δικαιώματος και φορείς αυτών γίνονται όλοι οι εταίροι από κοινού. Σε κάθε εισφορά δημιουργείται κοινωνία κατά ιδανικά μέρη (ΑΚ 758) μεταξύ όλων των εταίρων κατά λόγο της εταιρικής μερίδας του καθενός (ΑΚ 758 § 1). Επίσης ανήκει κατ' όμοιο τρόπο στους εταίρους ό,τι αποκτά ο διαχειριστής στο όνομα αυτών (ΑΚ 758 § 1), ενώ αυτά που ο διαχειριστής, έχοντας εξουσιοδότηση, αποκτά στο όνομά του, έχει υποχρέωση να τα μεταβιβάσει στους εταίρους κατά λόγο της εταιρικής τους μερίδας. Η αξίωση προς μεταβίβαση ανήκει σε όλους τους εταίρους. Κατά την ΑΚ 748, για τη διάθεση και τη διαχείριση των κοινών αντικειμένων απαιτείται σύμπραξη όλων των διαχειριστών, εκτός αν έχουν διοριστεί συγκεκριμένοι διαχειριστές, οπότε η σύμπραξη περιορίζεται σ' αυτούς. Η εταιρική περιουσία δεν αποτελεί χωριστή ομάδα, δεν διακρίνεται δηλαδή από την ατομική περιουσία των εταίρων. Κάθε εταίρος έχει την ενοχική υποχρέωση απέναντι στους συνεταίρους του να μην διαθέσει την εταιρική του μερίδα στα κοινά αντικείμενα (ΑΚ 761 εδ. 1).

Χρέη: Όλοι οι εταίροι οφείλουν να εκπληρώσουν τις αναληφθείσες από τον διαχειριστή εταιρικές υποχρεώσεις ενώ ευθύνονται και για τις αδικοπραξίες που διέπραξε ο διαχειριστής στο πλαίσιο των διαχειριστικών του καθηκόντων (ΑΚ 922) (εταιρικά χρέη). Για την εκπλήρωση των χρεών, ευθύνεται κάθε εταίρος απεριόριστα (όχι μόνο με την εταιρική του μερίδα, αλλά και με την ατομική του περιουσία) και προσωπικά, αλλά όχι για το χρέος εις ολόκληρο, αλλά διαιρεμένα κατά το λόγο της εταιρικής του μερίδας (ΑΚ 759). Η ευθύνη των εταίρων για τις εταιρικές υποχρεώσεις με την εταιρική τους μερίδα επιτρέπεται μόνο όταν τούτο συμφωνηθεί με τους εταιρικούς δανειστές. Επίσης, οι απαιτήσεις των εταίρων από την εταιρική σχέση (απαίτηση για απόδοση δαπανών) ικανοποιούνται μέχρι ότου λυθεί η εταιρία, σύμφωνα με την κρατούσα γνώμη, μόνο από την εταιρική περιουσία, δεν ευθύνονται δηλαδή για την ικανοποίηση των απαιτήσεων αυτών οι υπόλοιποι εταίροι με την προσωπική τους εταιρία, εκτός αν η εταιρική περιουσία δεν επαρκεί για την ικανοποίησή τους.

1.7.2 Εταιρίες με νομική προσωπικότητα¹⁹

Περιουσία: Έχουν δική τους περιουσία, ανεξάρτητη από την ατομική περιουσία των εταίρων (αρχή του χωρισμού). Φορέας του συνόλου των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που περιλαμβάνονται στην εταιρική περιουσία, είναι το νομικό πρόσωπο της εταιρίας. Οι εταίροι μετά τη μεταβίβαση της εισφοράς, δεν έχουν κανένα νομικό δεσμό μ' αυτήν. Συνεπώς η

---

¹⁸ Ι. Κ. ΡΟΚΚΑΣ, ΕΤΑΙΡΙΕΣ, Εισαγωγή στο Δίκαιο των Εταιριών του Εμπορικού Δικαίου, 4^η έκδοση, Αθήνα 2011, ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ σελ.42

¹⁹ Ι. Κ. ΡΟΚΚΑΣ, ΕΤΑΙΡΙΕΣ, Εισαγωγή στο Δίκαιο των Εταιριών του Εμπορικού Δικαίου, 4^η έκδοση, Αθήνα 2011, ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ σελ.42

μεταβίβαση εταιρικού πράγματος από (μη διαχειριστή) εταίρο είναι μεταβίβαση από μη κύριο. Οι διαχειριστές μεταβιβάζουν εταιρικά αντικείμενα, λόγω της διαχειριστικής τους θέσης. Δεν έχουν κυριότητα σε αυτά.

Χρέη: Λόγω της αυτοτέλειας της εταιρικής περιουσίας, οι εταιρικοί δανειστές ικανοποιούνται χωριστά από τους εταίρους. Αποκλείεται ικανοποίηση των δανειστών από την ατομική περιουσία των εταίρων και ικανοποίηση των εταίρων από την εταιρική περιουσία.

Οι αστικές εταιρίες με νομική προσωπικότητα έχουν πτωχευτική ιδιότητα.

Οι εταίροι της αστικής εταιρίας ευθύνονται για τις υποχρεώσεις που έχουν γεννηθεί απέναντι σε τρίτους, από τη διαχείριση ή εκπροσώπηση της εταιρίας. Η ευθύνη των εταίρων είναι προσωπική, σύμμετρη, δηλαδή ανάλογη με την εταιρική τους μερίδα και απεριόριστη, δηλαδή οι εταίροι ευθύνονται με όλη την ατομική τους περιουσία. Η ευθύνη των εταίρων απέναντι σε τρίτους, για τα χρέη της εταιρείας (εξωτερική ευθύνη) είναι αναγκαστικό δίκαιο και δεν μπορεί να μεταβληθεί από την ιδιωτική βούληση.

1.8 ΕΞΟΥΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

1.8.1 ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ²⁰

Με τον όρο εξουσία διαχείρισης εννοούμε το σύνολο των νομικών και υλικών δραστηριοτήτων και πράξεων που στόχο έχουν την επίτευξη του κοινού σκοπού των εταίρων της αστικής εταιρείας. Στην έννοια της διαχείρισης περιλαμβάνεται:

1. η εσωτερική διαχείριση, η οποία αφορά πράξεις διοίκησης στο εσωτερικό της εταιρίας πχ λήψη αποφάσεων, σύνταξη απογραφής κτλ.
2. η εκπροσώπηση, η οποία αφορά τις εξωτερικές σχέσεις της εταιρίας πχ αγορά πρώτων υλών, πρόσληψη υπαλλήλων κτλ.

Αν δεν υπάρχει ειδική καταστατική πρόβλεψη η διαχείριση περιλαμβάνει τόσο την εσωτερική όσο και την εκπροσώπηση της εταιρίας.

Στην διαχείριση, με την ευρεία αυτή έννοια, ανήκει η λήψη αποφάσεων, η υπογραφή συμβάσεων με τρίτους και η δίκαιη εκπροσώπηση της εταιρείας, αλλά και υλικές πράξεις όπως, η αλληλογραφία, η διεύθυνση παραγωγής και η οργάνωση του δικτύου διανομής. Επίσης, η έννοια της διαχειριστικής εξουσίας δεν αφορά μόνο την διοίκηση της εταιρικής περιουσίας και την ανάληψη χρημάτων από το ταμείο της εταιρείας για την εκπλήρωση εταιρικών υποχρεώσεων, αλλά περιλαμβάνει και πράξεις διάθεσης εταιρικών αντικειμένων. Στην έννοια της διαχειριστικής εξουσίας δεν ανήκει η τροποποίηση της εταιρικής σύμβασης,

---

²⁰ Γερ. Αναστασόπουλος. Επιτομή Εμπορικού Δικαίου σελ.129

όπως είναι η μεταβολή του εταιρικού σκοπού, η πρόσληψη νέου εταίρου, η αναμόρφωση της διαχείρισης και της εκπροσώπησης.

Νόμιμη Διαχείριση:

Η διαμόρφωση της διαχειριστικής εξουσίας ορίζεται με την συλλογική διαπραγμάτευση, στην οποία η νομοθεσία ορίζει ότι αφού δεν περιέχεται άλλη ρύθμιση στην εταιρική σύμβαση όλοι οι εταίροι, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, είναι διαχειριστές που σημαίνει ότι έχουν εξουσία διαχείρισης και εκπροσώπησης.

Καταστατική Διαχείριση:

Με καταστατική πρόβλεψη μπορεί να προσδιοριστεί ότι η διαχείριση της εταιρίας θα ασκείται με διαφορετικό τρόπο από αυτόν που προβλέπει ο νόμος. Γίνεται δεκτό ότι με την εταιρική σύμβαση μπορούν να διοριστούν διαχειριστές μόνον εταίροι και όχι τρίτα πρόσωπα. Υπάρχουν διάφορες μορφές που μπορεί να λάβει η καταστατική διαχείριση.

Σημαντική θεωρείται και η διαχείριση κατά πλειοψηφία, στην οποία σύμφωνα με το άρθρο 748 του αστικού κώδικα, για την λήψη αποφάσεων σε θέματα διαχείρισης θα πρέπει να συμφωνήσει η πλειοψηφία των εταίρων και δεν επιβάλλεται να υπάρχει ομοφωνία μεταξύ των εταίρων. Ο διορισμός διαχειριστών, καθώς και η ατομική διαχείριση συμπεριλαμβάνονται στην διαμόρφωση της διαχειριστικής εξουσίας. Στο πρώτο, η εταιρική σύμβαση μπορεί να προβλέψει ότι η διαχείριση των εταιρικών υποθέσεων θα εκτελείται από έναν ή από ορισμένους μόνο εταίρους και έτσι οι υπόλοιποι αποκλείονται από την διαχείριση. Στην περίπτωση που η διαχείριση έχει δοθεί σε ορισμένους μόνο εταίρους, τότε είναι απαραίτητο να συμμετέχουν όλοι οι εταίροι διαχειριστές με εξαίρεση αν συμφωνηθεί μεταξύ των εταίρων να αποφασίζεται η ατομική διαχείριση με βάση την πλειοψηφία.

Με την ατομική διαχείριση, υπάρχει περίπτωση να συμφωνηθεί ότι θα είναι όλοι οι εταίροι διαχειριστές, αλλά ο καθένας θα έχει την δυνατότητα να παίρνει αποφάσεις χωρίς να είναι αναγκαίο να συμμετέχουν οι άλλοι εταίροι. Οποιοσδήποτε από τους διαχειριστές εταίρους έχει το δικαίωμα, αν δεν υπάρχει αντίθετη ρύθμιση στην εταιρική σύμβαση, να μην αποδεχτεί τις ενέργειες που άλλος εταίρος διαχειριστής είναι έτοιμος να προβεί στην εκτέλεσή τους. Προβλέπεται λοιπόν το δικαίωμα εναντίωσης σε πράξη διαχειριστή το οποίο όμως μπορεί να ασκηθεί μόνο από τους υπόλοιπους διαχειριστές και όχι από τους μη διαχειριστές – εταίρους. Αν η πράξη τελικά διενεργηθεί παρα την ύπαρξη εναντίωσης τότε διακρίνουμε τα εξής:

- Αν ο τρίτος γνώριζε (κακόπιστος) την εναντίωση η πράξη που διενεργήθηκε είναι άκυρη και η εταιρία δεν δεσμεύεται από αυτή.
- Αν ο τρίτος δεν γνώριζε την εναντίωση τότε η πράξη αυτή δεσμεύει την εταιρία. Αν τελικά η πράξη ήταν επιζήμια για την εταιρία ο διαχειριστής οφείλει την αποζημίωσή της.

Σύμφωνα όμως με τα άρθρα 748 και 750 του αστικού κώδικα, η απαρίθμηση των παρεκκλίσεων από την νόμιμη Διαχείριση μας δίνει την δυνατότητα και για άλλους

συνδυασμούς. Έτσι για παράδειγμα, μπορεί να συμφωνηθεί ότι για ορισμένες σοβαρές πράξεις διαχείρισης θα πρέπει να συμμετέχει όχι μόνο ο διαχειριστής, αλλά και ο άλλος εταίρος ή όλοι οι εταίροι.

Η νομική σχέση του διαχειριστή με την εταιρία είναι σχέση εντολής και ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του εφαρμόζονται οι διατάξεις περι εντολής. Αν δεν συμφωνηθεί διαφορετικά ο διαχειριστής δεν δικαιούται αμοιβής για τις υπηρεσίες του. Μόνον ο καταστατικός διαχειριστής μπορεί να παραιτηθεί από την διαχείριση αν υπάρχει σπουδαίος λόγος που να δικαιολογεί την παραίτηση.

Ανάκληση διαχειριστή μπορεί να γίνει μόνο σε διαχειριστές που έχουν διοριστεί με το καταστατικό και εφόσον

- υπάρχει σπουδαίος λόγος,
- λάβουν ομόφωνη απόφαση οι υπόλοιποι εταίροι.

Η εξουσία του διαχειριστή παύει

- με την λύση της εταιρίας,
- με τον θάνατο, κήρυξη σε πτώχευση ή σε δικαστική συμπάρασταση του διαχειριστή,
- με την ανάκληση ή την παραίτηση

1.8.2 ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ

Με τον όρο εκπροσώπηση εννοούμε την εξουσία που έχει ο διαχειριστής να δεσμεύει την εταιρεία απέναντι στους τρίτους. Ο διαχειριστής εκπροσωπεί δικαστικά και εξώδικα την εταιρεία. Από την στιγμή που δεν υπάρχει αντίθετη ρύθμιση στην εταιρική σύμβαση, η εκπροσωπευτική εξουσία ανήκει σε όλους τους εταίρους από κοινού. Στις εταιρείες με νομική προσωπικότητα ο διαχειριστής, όταν έχει την εξουσία να ενεργεί μόνος, πραγματοποιεί συναλλαγές συγχρόνως στο δικό του όνομα και των λοιπών εταίρων. Από τις πράξεις του διαχειριστή υπεύθυνοι είναι όλοι οι εταίροι, που από κοινού αποκτούν ότι αποκτήθηκε από την διαχείριση και αναλαμβάνουν αντίστοιχες υποχρεώσεις. Αυτά ισχύουν και για τις αδικοπράξεις του διαχειριστή. Αντίθετα στις εταιρείες με νομική προσωπικότητα ο διαχειριστής ενεργεί ως όργανο το οποίο εκφράζει την βούληση της εταιρείας προς τα έσω και έξω σχέσεις.

Η Εξουσία των Διαχειριστών²¹

Η διαχειριστική και εκπροσωπευτική εξουσία των διαχειριστών καθορίζεται και περιορίζεται από το σκοπό της εταιρίας και την εταιρική σύμβαση.

Πράξεις εσωτερικής διαχείρισης που έχουν γίνει καθ' υπέρβαση της διαχειριστικής εξουσίας δεσμεύουν την εταιρία απέναντι στους καλόπιστους τρίτους, δηλαδή εκείνους που αγνοούσαν τον περιορισμό που υπερέβη ο διαχειριστής.

Πράξεις εκπροσώπησης που έγιναν από τον διαχειριστή και είναι εκτός εταιρικού σκοπού είναι ανίσχυρες και δεν δεσμεύουν την εταιρία. Αν είναι εντός εταιρικού σκοπού αλλά έγιναν καθ' υπέρβαση περιορισμών που έχουν επιβληθεί από το καταστατικό είναι επίσης ανίσχυρες και δεν δεσμεύουν την εταιρία. Είναι δυνατόν να ισχυροποιηθούν αν υπάρξει μεταγενέστερη έγκριση από το σύνολο των εταίρων.

Οι διαφορές των εννοιών διαχείρισης και εκπροσώπησης

Για τις έννοιες διαχείριση και εκπροσώπηση, στην ευρεία τους διάσταση, δεν κάνουμε καμία διάκριση. Όμως από νομικής άποψης, γίνεται διάκριση μεταξύ των δύο εννοιών. Με τον όρο διαχείριση εννοούμε την διαχείριση προς τα έσω, ενώ σε αντίθεση, με τον όρο εκπροσώπηση εννοούμε την διαχείριση προς τα έξω. Με την διαχείριση προς τα έσω, εννοούμε τις εξουσίες του διαχειριστή που παραχωρήθηκαν από την εταιρική σύμβαση. Ενώ με τον όρο εκπροσώπηση, εννοούμε την εξουσία που κατέχει ο διαχειριστής να δεσμεύει την εταιρεία απέναντι σε τρίτους. Για το λόγο ότι οι εκτάσεις των δύο εξουσιών, της εκπροσωπευτικής και της διαχειριστικής δεν ταυτίζονται, γίνεται η διάκριση.

Αποτελεί μια πραγματικότητα ότι όλες οι πράξεις εκπροσώπησης είναι συγχρόνως και πράξεις διαχείρισης με την ευρεία έννοια. Για παράδειγμα, η αγορά από τον διαχειριστή εμπορευμάτων για την εταιρεία. Το αντίθετο όμως δεν συμβαίνει, διότι υπάρχουν πράξεις διαχείρισης οι οποίες δεν είναι πράξεις εκπροσώπησης, όπως για παράδειγμα η τήρηση λογιστικών βιβλίων ή η λήψη αποφάσεων από τους διαχειριστές.

Πολλές φορές είναι δυνατό μια πράξη που αφορά μόνο σύναψη σύμβασης με τρίτο, που να είναι συγχρόνως πράξη διαχείρισης και εκπροσώπησης, να υπερβαίνει τα όρια της διαχειριστικής εξουσίας, όχι όμως και τα όρια της εκπροσωπευτικής εξουσίας. Η υπέρβαση μόνο της διαχειριστικής εξουσίας αποτελεί απλά παράβαση της υποχρέωσης του διαχειριστή, έναντι των άλλων εταίρων να δραστηριοποιείται μέσα στο πλαίσιο των εξουσιών που του παραχώρησε η εταιρική σύμβαση. Αυτό σημαίνει ότι έχει συνέπειες μόνο στις προς τα έσω σχέσεις των εταίρων, χωρίς να επηρεάζεται το κύρος της εκτελούμενης πράξης. Όμως η υπέρβαση της εκπροσωπευτικής εξουσίας έχει ως αποτέλεσμα ότι η εκτελούμενη πράξη δεν

---

²¹ Γερ. Αναστασόπουλος. Επιτομή Εμπορικού Δικαίου σελ.130-131

είναι ισχυρή και δεσμευτική για την εταιρεία και τους τρίτους. Αυτό σημαίνει ότι η υπέρβαση της εξουσίας έχει συνέπειες στις προς τα έξω σχέσεις των εταίρων.

1.9 ΣΧΕΣΗ ΑΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΕ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Η αστική εταιρεία παρουσιάζει ομοιότητες, άλλοτε μικρότερες και άλλοτε μεγαλύτερες, με τις εταιρείες εμπορικού δικαίου. Αυτές οι ομοιότητες συχνά καλούν σε συμπληρωματική εφαρμογή τις διατάξεις της αστικής εταιρείας στις εμπορικές εταιρείες. Όμως, παρουσιάζει και σημαντικές διαφορές χωρίς αυτό να σημαίνει ότι θα είναι και απόλυτες. Οι σημαντικότερες από αυτές είναι οι παρακάτω:

- ❖ Η αστική εταιρεία δεν έχει εμπορικό σκοπό. Έχει μόνο οικονομικό ή οποιοδήποτε ιδανικό σκοπό. Επίσης, και η ανώνυμη εταιρεία, η εταιρεία περιορισμένης ευθύνης καθώς και ο συνεταιρισμός μπορεί να έχουν απλά οικονομικό ή και οποιοδήποτε άλλο σκοπό.
- ❖ Για την έγκυρη σύσταση της αστικής εταιρείας δεν απαιτείται η τήρηση οπουδήποτε τύπου ή οποιαδήποτε δημοσιότητα. Αντίθετα, οι εταιρείες του εμπορικού δικαίου, εκτός από την αφανή, περιβάλλονται σε συγκεκριμένο τύπο και υποβάλλονται σε δημοσιότητα που προβλέπουν οι οικείες διατάξεις.
- ❖ Η αστική εταιρεία δεν έχει συνήθως νομική προσωπικότητα, εκτός αν τηρηθούν οι προϋποθέσεις του άρθρου 784 αστικού κώδικα.
- ❖ Οι εταιρείες του εμπορικού δικαίου με νομική προσωπικότητα είναι έμποροι, ακόμα και όταν ο σκοπός τους δεν είναι η άσκηση εμπορικής δραστηριότητας. Η αστική εταιρεία, έστω και αν έχει νομική προσωπικότητα, όταν δεν ασκεί εμπορική δραστηριότητα δεν είναι έμπορος.
- ❖ Τα μέλη της αστικής εταιρείας έχουν ευθύνη για τις υποχρεώσεις έναντι τρίτων, που γεννήθηκαν από την διαχείριση της εταιρείας, η οποία κατανέμεται μεταξύ τους σύμφωνα και με βάση την εταιρική τους μερίδα. Αντίθετα, στις προσωπικές εταιρείες του εμπορικού δικαίου, οι ομόρρυθμοι όπως και οι ετερόρρυθμοι εταίροι έχουν εξ ολοκλήρου την ευθύνη.
- ❖ Η ευθύνη των μελών της αστικής εταιρείας υπάγεται στις γενικές διατάξεις του αστικού κώδικα.

ΣΧΕΣΗ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Το σωματείο και η αστική εταιρεία συνιστούν τις δύο βασικές κατηγορίες ενώσεων προσώπων. Βασική διαφορά τους συνίσταται στο γεγονός ότι στο σωματείο η πραγμάτωση του κοινού σκοπού στηρίζεται στη σύμπραξη μεγάλου αριθμού μελών ενώ στην αστική εταιρεία μικρού. Για το λόγο αυτό τα μέλη του σωματείου εκφράζουν τη βούλησή τους μέσα

στη γενική συνέλευση που αποφασίζει κατά πλειοψηφία και η διοίκησή του ανατίθεται σε ολιγομελές ευέλικτο όργανο, ενώ στην αστική εταιρεία ανατίθεται σε όλους τους εταίρους, οι οποίοι συνιστούν και το όργανο της εταιρείας, που αποφασίζει ομόφωνα.

Επισημαίνονται όμως και ειδικότερες διαφορές ανάμεσα στο σωματείο και στην αστική εταιρεία όπως είναι οι παρακάτω:

- ❖ Η αστική εταιρεία ιδρύεται με σύμβαση, που είναι ιδιόρρυθμη αμφοτεροβαρής, ενώ το σωματείο με ιδιόρρυθμη δικαιοπραξία.
- ❖ Το σωματείο είναι ένωση προσώπων που φέρει πάντοτε νομική προσωπικότητα, πράγμα το οποίο δεν συμβαίνει πάντοτε με τις εταιρείες και, κυρίως, δε συμβαίνει με την αστική εταιρεία, την αφανή και τη συμπλοιοκτησία.
- ❖ Το σωματείο υπάρχει μόνο από την εγγραφή του στο ειδικό βιβλίο που τηρείται στο Πρωτοδικείο. Πριν την εγγραφή του είναι μια απλή ένωση προσώπων, που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί αστική εταιρεία. Αντίθετα, οι προσωπικές εταιρείες του εμπορικού δικαίου και η αστική εταιρεία υπάρχουν ανεξάρτητα από την εγγραφή τους σε οποιοδήποτε δημόσιο βιβλίο.
- ❖ Σε αντίθεση με τις προσωπικές εταιρείες το σωματείο, δεν επιδιώκει εμπορικό σκοπό.
- ❖ Η περιουσία του σωματείου που διαλύεται δεν περιέχεται στα μέλη του, όπως συμβαίνει στις εταιρείες του αστικού και του εμπορικού δικαίου.

Στις δύο αυτές μορφές ενώσεων προσώπων εντάσσονται όλοι οι τύποι που αναγνωρίζει η έννομη τάξη. Οπότε, οι προσωπικές εταιρείες εντάσσονται στην αστική εταιρεία και οι σωματειακές στο σωματείο. Είναι όμως δυνατό σωματειακές εταιρείες να αποκτήσουν ατομικά στοιχεία και το αντίστροφο, με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν άτυπες εταιρικές μορφές, αποκλίνοντας από το «μοντέλο» του νόμου, όπου αυτό πολλές φορές κρίνεται αναγκαίο. Έτσι για την καλύτερη λειτουργία της εταιρικής σύμβασης στις πολυπρόσωπες προσωπικές εταιρείες, μπορεί να προβλέπει όργανα που ο νόμος αναγνωρίζει στις σωματειακές, όπως διοικητικό συμβούλιο ή συνέλευση των εταίρων με οργάνωση και λειτουργία γενικής συνέλευσης σωματείου. Όμως τα μέλη των σωματειακών ενώσεων έχουν περιορισμένη δυνατότητα να προσδίδουν σε αυτά χαρακτήρα ατομικών εταιρειών, αφού η σωματειακή τους δομή στηρίζεται κατά κύριο λόγο σε διατάξεις αναγκαστικού δικαίου.

Η ΑΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΟΜΟΡΡΥΘΜΗ ΚΑΙ ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ.

Στο δυαδικό σύστημα εμπορικών και αστικών προσωπικών εταιρειών, η ύπαρξη του θεσμού της αστικής εταιρείας με νομική προσωπικότητα αποκτά νόημα από το ουσιαστικό κριτήριο της εμπορικής ιδιότητας της ομόρρυθμης και ετερόρρυθμης εταιρείας. Η πίεση του

αγγλοσαξωνικού συστήματος²², που δέχεται ως ομόρρυθμη και ετερόρρυθμη εταιρεία κάθε κερδοσκοπική εταιρεία, εκτός της αφανούς, καθώς και η πίεση του τυπικού συστήματος στην ομόρρυθμη και ετερόρρυθμη εταιρεία οδηγούν στην αποδοχή του ενιαίου συστήματος μορφών προσωπικής εταιρείας. Στο σύστημα αυτό όλες οι προσωπικές εταιρείες, εκτός από τις αφανείς, είτε ομόρρυθμες είτε ετερόρρυθμες, είτε με εφαρμογή του τυπικού κριτηρίου αποκλεισμό της νομικής προσωπικότητας και αποκλεισμό του περιορισμού ευθύνης όλων των εταίρων από τις κερδοσκοπικές εταιρείες, είτε με κατάργηση της νομικής προσωπικότητας και με αντίστοιχη διαίρεση των προσωπικών εταιρειών αποκλειστικά σε ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες.

1.10 ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ

Η αστική εταιρία²³ αν έχει οικονομικό σκοπό και τηρήσει την διαδικασία δημοσιότητας δηλαδή να υποβληθεί στις διατυπώσεις δημοσιότητας που προβλέπονται για τις Ο.Ε. τότε μπορεί να αποκτήσει νομική προσωπικότητα (Α. Κ. 784). Πρόκειται για γενική εκδήλωση που ισχύει για κάθε νομικό πρόσωπο και συνίσταται στην δυνατότητα που αντικειμενικά πρέπει να έχουν οι τρίτοι να λαμβάνουν γνώση συγκεκριμένων στοιχείων για την λειτουργία του νομικού προσώπου με το οποίο συναλλάσσονται. Η μορφή της καθορίζεται κάθε φορά από τον νόμο. Για την αστική εταιρία, ο νόμος προβλέπει την δυνατότητα δημοσίευσης του καταστατικού.

Η δημιουργία του νομικού προσώπου αρχίζει με τη σύναψη της εταιρικής σύμβασης και ολοκληρώνεται με την τήρηση διατυπώσεων δημοσιότητας. Το νομικό πρόσωπο έχει αυτοτέλεια απέναντι στους ιδρυτές του και τα μέλη του, επωνυμία, ιθαγένεια και έδρα, ικανότητα δικαίου, ικανότητα για δικαιοπραξία και αδικοπραξία, ικανότητα να είναι διάδικος, ικανότητα παράστασης στο δικαστήριο. Η βούλησή του εκφράζεται με τα όργανά του. Δεν είναι δεκτικό ποινικού κολασμού. Έχει, ως φορέας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, δική του περιουσία, χωριστή και ανεξάρτητη από την περιουσία των μελών του, με την οποία ευθύνεται για τα δημιουργούμενα χρέη. Συνεπώς τα μέλη του νομικού προσώπου δεν έχουν δικαίωμα επί της περιουσίας αυτού αλλά μετέχουν μόνο οικονομικά σ αυτή και εφόσον δεν υπάρχει αντίθετη διάταξη νόμου δεν ευθύνονται για τα χρέη του. Ομοίως, το νομικό πρόσωπο δεν έχει δικαιώματα επί της περιουσίας των μελών του ούτε ευθύνεται έναντι των ατομικών δανειστών των μελών του για τα προς αυτούς χρέη τους (αρχή του χωρισμού). Στις εταιρίες με νομική προσωπικότητα εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι διατάξεις του ΑΚ περί

---

²² το αγγλοσαξωνικό σύστημα τάχθηκε υπέρ του δόγματος της απόλυτης ετεροδικίας. Ωστόσο, τα τελευταία 30 χρόνια σημειώθηκε μια ραγδαία εξέλιξη, που οδηγεί στην εγκατάλειψη της απόλυτης ετεροδικίας του ξένου κράτους. Στο μέτρο που τα δικαστήρια θα ζητούσαν τη γνώμη του υπουργείου των εξωτερικών, η αναγνώριση της ετεροδικίας υπέρ του ξένου κράτους είναι νοητή μόνο όταν το ξένο κράτος ενεργεί υπό την κρατική του ιδιότητα και όχι ως έμπορος.

²³ Ι. Κ. ΡΟΚΚΑΣ, ΕΤΑΙΡΙΕΣ, Εισαγωγή στο Δίκαιο των Εταιριών του Εμπορικού Δικαίου, 4^η έκδοση, Αθήνα 2011, ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ σελ.16

νομικών προσώπων (άρθρα 61-77). Τα μέλη και τα όργανα της αστικής εταιρείας δεν έχουν προσωπική ευθύνη για τα χρέη αυτής, που είναι αποκλειστικά χρέη του νομικού προσώπου. Όπως γίνεται αντιληπτό, τούτο αποτελεί σημαντική διαφορά έναντι της αλληλέγγυας και σε ολόκληρο ευθύνη των ομόρρυθμων εταίρων των προσωπικών εταιρειών για τα χρέη αυτών, την οποία καθιερώνει

Το καταστατικό είναι η εταιρική σύμβαση η οποία πρέπει να γίνει γραπτά. Για να ολοκληρωθεί η διαδικασία δημοσιότητας το καταστατικό πρέπει να δημοσιευτεί στο Γ.Ε.Μ.Η. Με αυτόν τον τρόπο καθίσταται η γραπτή εταιρική συμφωνία δημόσιο έγγραφο γιατί καθένας έχει την δυνατότητα να λάβει γνώση του περιεχομένου του, να δει δηλαδή ποιοί είναι οι εταίροι, ποια η εισφορά τους, ποιοι οι σκοποί της εταιρείας κλπ.

Για να αποκτήσει νομική προσωπικότητα η αστική εταιρεία δεν αρκεί ο σκοπός της να είναι επαγγελματικός ή επιστημονικός, πρέπει να είναι και οικονομικός. Ο έγγραφος τύπος δεν είναι συστατικός τύπος γιατί ο σκοπός του νόμου που απαιτεί το γραπτό καταστατικό έγγραφο δεν είναι προκειμένου να αποκτήσει ισχύ, δηλαδή να ιδρυθεί η εταιρεία, αλλά γιατί μόνο έτσι καθίσταται δυνατή η δημοσίευση του καταστατικού αφού ο νόμος προβλέπει να κατατίθεται το καταστατικό αυτό στο Γ.Ε.Μ.Η. Είναι συστατικό τύπος για την τήρηση της δημοσιότητας.

Τέλος, οποιαδήποτε τροποποίηση του καταστατικού, για να είναι νομικά έγκυρη έναντι τρίτων, πρέπει να ακολουθήσει την ίδια διαδικασία δημοσίευσης.

1.11 ΝΟΜΟΣ 4072/2012 και οι διατάξεις που αφορούν την αστική εταιρία με νομική προσωπικότητα.²⁴

Με τον νόμο 4072/2012 εισάγεται ένα νέο πλαίσιο ρυθμίσεων για τις ομόρρυθμες εταιρίες. Παρακάτω αναφέρονται οι διατάξεις εκείνες οι οποίες αφορούν και την αστική εταιρία με νομική προσωπικότητα.

Αστική εταιρεία με νομική προσωπικότητα

1. Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου, εφαρμόζονται αναλόγως και στην αστική εταιρεία με νομική προσωπικότητα. 2. Οι ειδικές διατάξεις για τις επαγγελματικές εταιρείες εξακολουθούν να ισχύουν.

---

²⁴ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ Αρ. Φύλλου 86, 11 Απριλίου 2012 ΜΕΡΟΣ ΕΒΔΟΜΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΟΜΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟ ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Έννοια, εφαρμοζόμενες διατάξεις

1. Ομόρρυθμη είναι η εταιρεία με νομική προσωπικότητα που επιδιώκει εμπορικό σκοπό και για τα χρέη της οποίας ευθύνονται παράλληλα όλοι οι εταίροι απεριόριστα και εις ολόκληρον.
2. Εφόσον δεν υπάρχει ειδική ρύθμιση στο παρόν κεφάλαιο, εφαρμόζονται στην ομόρρυθμη εταιρεία οι διατάξεις του αστικού κώδικα για την εταιρεία, με εξαίρεση τις διατάξεις των άρθρων 758 και 761 του Αστικού Κώδικα.

Εταιρική επωνυμία

1. Η επωνυμία της ομόρρυθμης εταιρείας σχηματίζεται είτε από το όνομα ενός ή περισσότερων εταίρων είτε από το αντικείμενο της επιχείρησης είτε από άλλες ενδείξεις με την προσθήκη των λέξεων «ομόρρυθμη εταιρεία», ολογράφως ή με τη σύντμηση «Ο.Ε.». 2. Σε περίπτωση αποχώρησης εταίρου, το όνομα του οποίου περιέχεται στην εταιρική επωνυμία, απαιτείται η συγκατάθεση αυτού ή των κληρονόμων του για τη διατήρηση της επωνυμίας.

Δημοσιότητα

1. Η ομόρρυθμη εταιρεία καταχωρίζεται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) με τη σύμπραξη όλων των εταίρων. Στοιχεία που καταχωρίζονται είναι, κατ' ελάχιστον, το όνομα και η κατοικία των εταίρων, η εταιρική επωνυμία, η έδρα και ο σκοπός της εταιρείας, καθώς και ο εκπρόσωπός της. Κάθε μεταβολή των στοιχείων αυτών καταχωρίζεται στο Γ.Ε.ΜΗ. 2. Από την καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ. η ομόρρυθμη εταιρεία αποκτά νομική προσωπικότητα.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΕΣΩ

Η εταιρική σύμβαση

Οι σχέσεις των εταίρων μεταξύ τους καθορίζονται από την εταιρική σύμβαση. Στις σχέσεις αυτές οι εταίροι ευθύνονται για κάθε πταίσμα.

Λήψη αποφάσεων

1. Οι αποφάσεις λαμβάνονται με συμφωνία όλων των εταίρων. 2. Εφόσον έχει συμφωνηθεί πλειοψηφική λήψη αποφάσεων, η πλειοψηφία υπολογίζεται εν αμφιβολία με βάση τον αριθμό των εταίρων.

Διαχείριση

1. Δικαίωμα και υποχρέωση διαχείρισης έχουν όλοι οι εταίροι, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στην εταιρική σύμβαση. 2. Εφόσον η διαχείριση ασκείται από όλους ή από περισσότερους εταίρους και δεν προβλέπεται διαφορετικά στην εταιρική σύμβαση, κάθε διαχειριστής εταίρος μπορεί να ενεργεί μόνος. Αν ένας από τους λοιπούς διαχειριστές εταίρους εναντιώνεται στην ενέργεια μιας πράξης πριν από την εκτέλεσή της, ο διαχειριστής οφείλει να μην την τελέσει. 3. Η εξουσία διαχείρισης καταλαμβάνει όλες τις πράξεις συνήθους διοίκησης της εταιρείας. Για τη διενέργεια πράξεων που βρίσκονται εκτός της συνήθους διοίκησης απαιτείται η συναίνεση όλων των εταίρων. 4. Ο διαχειριστής έχει υποχρέωση πληροφόρησης σχετικά με την πορεία των εταιρικών υποθέσεων, καθώς και υποχρέωση λογοδοσίας.

Κέρδη και ζημιές

Στο τέλος της εταιρικής χρήσης συντάσσεται λογαριασμός, από τον οποίο εμφανίζονται τα κέρδη ή οι ζημιές της εταιρείας. Στην εταιρική σύμβαση μπορεί να προβλέπεται ότι διανέμονται κέρδη και πριν από το τέλος της εταιρικής χρήσης με βάση προσωρινό λογαριασμό. Εκτός αντίθετης συμφωνίας, οι εταίροι μετέχουν στα κέρδη και τις ζημιές κατά το ποσοστό συμμετοχής τους.

Μεταβίβαση εταιρικής συμμετοχής

Η εταιρική συμμετοχή μεταβιβάζεται ολικά ή μερικά, αν τούτο προβλέπεται στην εταιρική σύμβαση ή συναινούν όλοι οι εταίροι.

Εξουσία εκπροσώπησης

1. Κάθε εταίρος έχει εξουσία εκπροσώπησης της εταιρείας, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στην εταιρική σύμβαση. 2. Σε περίπτωση εκπροσώπησης από περισσότερους εταίρους, αρκεί η απευθυντέα προς την εταιρεία δήλωση βουλήσεως να περιέλθει σε έναν από αυτούς. 3. Η εκπροσωπευτική εξουσία εκτείνεται σε όλες τις δικαστικές και εξώδικες πράξεις που εμπíπτουν στην επιδίωξη του σκοπού της εταιρείας. Αν τελείται πράξη καθ' υπέρβαση του σκοπού της εταιρείας, η υπέρβαση αυτή μπορεί να προταθεί μόνο αν ο τρίτος τη γνώριζε ή όφειλε να τη γνωρίζει. Περιορισμοί της εκπροσωπευτικής εξουσίας με την εταιρική σύμβαση ή με απόφαση των εταίρων δεν προβάλλονται στους τρίτους.

Ευθύνη εταίρων

1. Συμφωνία για περιορισμό ή αποκλεισμό της ευθύνης των εταίρων κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 249 δεν ισχύει έναντι των τρίτων. 2. Ο εταίρος που ενάγεται για εκπλήρωση εταιρικής υποχρέωσης, μπορεί να προβάλλει ενστάσεις που δεν θεμελιώνονται στο πρόσωπό του, μόνον εφόσον θα μπορούσαν να προβληθούν από την εταιρεία. 3. Ο εταίρος που εισέρχεται στην εταιρεία ευθύνεται απεριόριστα και εις ολόκληρον και για τα υπάρχοντα πριν από την είσοδό του εταιρικά χρέη. Αντίθετη συμφωνία δεν ισχύει έναντι των τρίτων.

ΛΥΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΟΣ ΕΤΑΙΡΟΥ

Λύση της εταιρείας

1. Η ομόρρυθμη εταιρεία λύνεται: α) με την πάροδο του χρόνου διάρκειάς της, β) με απόφαση των εταίρων, γ) με την κήρυξή της σε πτώχευση και δ) με δικαστική απόφαση ύστερα από αίτηση εταίρου, εφόσον υπάρχει σπουδαίος λόγος. Στην εταιρική σύμβαση μπορεί να προβλέπονται και άλλοι λόγοι λύσης της εταιρείας. 2. Η αίτηση εκδικάζεται από το μονομελές πρωτοδικείο της έδρας της εταιρείας κατά την διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας.

Γεγονότα που επιφέρουν την έξοδο του εταίρου

1. Ο θάνατος, η πτώχευση και η υποβολή σε δικαστική συμπαράσταση εταίρου επιφέρουν την έξοδο του από την εταιρεία, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στην εταιρική σύμβαση. 2. Η εταιρική σύμβαση μπορεί να προβλέπει και άλλα γεγονότα που συνεπάγονται την έξοδο του εταίρου.

Εκούσια έξοδος εταίρου

1. Ο εταίρος μπορεί με δήλωσή του προς την εταιρεία και τους λοιπούς εταίρους να εξέλθει από την εταιρεία, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στην εταιρική σύμβαση. 2. Στην εταιρεία

αορίστου χρόνου η αξία της συμμετοχής καταβάλλεται στον εξερχόμενο εταίρο στο τέλος της εταιρικής χρήσης. 3. Στην εταιρεία ορισμένου χρόνου η καταβολή της αξίας συμμετοχής στον εξερχόμενο εταίρο εξαρτάται από τη συνδρομή σπουδαίου λόγου. Αν το δικαστήριο που αναφέρεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 259 κρίνει ότι δεν συντρέχει σπουδαίος λόγος, ο εταίρος δεν έχει αξίωση για καταβολή της αξίας της συμμετοχής του.

Έξοδος εταίρου προκαλούμενη από ατομικό του δανειστή

Εφόσον η αναγκαστική εκτέλεση κατά της περιουσίας εταίρου από ατομικό δανειστή του αποβεί άκαρπη, ο δανειστής μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο της παραγράφου 2 του άρθρου 259 την έξοδο του εταίρου και τον καθορισμό της αξίας της συμμετοχής του.

Αποκλεισμός εταίρου

Αν συντρέχει στο πρόσωπο ενός εταίρου περιστατικό που θα δικαιολογούσε τη λύση της εταιρείας σύμφωνα με την περίπτωση δ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 259, το μονομελές πρωτοδικείο μπορεί, ύστερα από αίτηση των λοιπών εταίρων, η οποία εκδικάζεται κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, αντί της λύσης της εταιρείας, να διατάξει τον αποκλεισμό του εταίρου.

Δικαιώματα και υποχρεώσεις εξερχόμενου και αποκλειόμενου εταίρου

1. Σε περίπτωση εξόδου ή αποκλεισμού εταίρου η εταιρεία του αποδίδει αυτούσια τα αντικείμενα που είχε εισφέρει κατά χρήση. 2. Εφόσον δεν προβλέπεται διαφορετικά στην εταιρική σύμβαση, ο εξερχόμενος ή ο αποκλειόμενος εταίρος, με την επιφύλαξη του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 261, έχει αξίωση κατά της εταιρείας για καταβολή της πλήρους αξίας της συμμετοχής του. Σε περίπτωση μη συμφωνίας των εταίρων ως προς την αξία συμμετοχής, η αξία που καταβάλλεται ορίζεται από το δικαστήριο το οποίο αναφέρεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 259 με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας. 3. Αν η εταιρική περιουσία δεν επαρκεί για την κάλυψη των χρεών της εταιρείας, ο εξερχόμενος ή αποκλειόμενος εταίρος υποχρεούται να τα καλύψει κατά το λόγο της συμμετοχής του στις ζημίες.

Κληρονόμοι θανόντος εταίρου

1. Σε περίπτωση συνέχισης της εταιρείας με τους κληρονόμους θανόντος εταίρου κάθε κληρονόμος μπορεί να εξαρτήσει την παραμονή του στην εταιρεία από το αν θα λάβει τη θέση ετερόρρυθμου εταίρου. Εφόσον οι εταίροι δεν κάνουν δεκτή την πρόταση, ο κληρονόμος μπορεί να εξέλθει από την εταιρεία. 2. Τα ανωτέρω δικαιώματα μπορεί να ασκήσει ο κληρονόμος μέσα σε προθεσμία τριάντα ημερών από την αποδοχή της κληρονομίας ή την απώλεια του δικαιώματος για την αποποίησή της. Εφόσον ο κληρονόμος είναι ανίκανος ή περιορισμένα ικανός για άσκηση των πιο πάνω δικαιωμάτων, η προθεσμία αρχίζει από το διορισμό του νόμιμου αντιπροσώπου του. 3. Στην εταιρική σύμβαση μπορεί να ορίζεται ότι αν ο κληρονόμος λάβει τη θέση ετερόρρυθμου εταίρου, το ποσοστό συμμετοχής του στα κέρδη θα είναι διαφορετικό από εκείνο του κληρονομούμενου.

Συνέχιση της εταιρείας

Σε περίπτωση πτώχευσης της εταιρείας, με απόφαση όλων των εταίρων η εταιρεία μπορεί να συνεχισθεί μετά τη δικαστική επικύρωση του σχεδίου αναδιοργάνωσής της ή μετά την πτωχευτική της αποκατάσταση.

Μονοπρόσωπη εταιρεία

Αν αποχωρήσουν για οποιονδήποτε λόγο ένας ή περισσότεροι εταίροι και παραμείνει μόνο ένας εταίρος, η εταιρεία λύνεται, εφόσον μέσα σε δύο μήνες δεν δημοσιευτεί στο Γ.Ε.ΜΗ. η είσοδος νέου εταίρου.

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ – ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ

Στάδιο εκκαθάρισης

1. Αν σε περίπτωση λύσης της εταιρείας οι εταίροι δεν έχουν συμφωνήσει διαφορετικά, τη λύση της εταιρείας ακολουθεί η εκκαθάριση. 2. Τα ονόματα και η κατοικία των εκκαθαριστών εγγράφονται στο Γ.Ε.ΜΗ. Το ίδιο ισχύει και σε κάθε περίπτωση αντικατάστασης εκκαθαριστή. 3. Οι εκκαθαριστές υπογράφουν υπό την εταιρική επωνυμία με την προσθήκη των λέξεων «υπό εκκαθάριση». 4. Κατά την έναρξη και την περάτωση της εκκαθάρισης οι εκκαθαριστές συντάσσουν ισολογισμό. 5. Μετά την περάτωση της εκκαθάρισης η εταιρεία διαγράφεται από το Γ.Ε.ΜΗ. Τα βιβλία και τα έγγραφα της εταιρείας παραδίδονται προς φύλαξη σε έναν από τους εταίρους ή σε τρίτο. Σε περίπτωση διαφωνίας ο εταίρος ή ο τρίτος ορίζεται από το μονομελές πρωτοδικείο της έδρας της εταιρείας κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

Παραγραφή

1. Σε περίπτωση λύσης της εταιρείας οι αξιώσεις κατά των εταίρων για εταιρικά χρέη παραγράφονται μετά πέντε έτη από την καταχώριση της λύσης της εταιρείας στο Γ.Ε.ΜΗ., εκτός αν η αξίωση κατά της εταιρείας υπόκειται σε βραχύτερη παραγραφή. 2. Αν η αξίωση του δανειστή κατά της εταιρείας καταστεί ληξιπρόθεσμη μετά την καταχώριση της λύσης της στο Γ.Ε.ΜΗ., η παραγραφή αρχίζει από το χρονικό σημείο, κατά το οποίο η απαίτηση καθίσταται ληξιπρόθεσμη. 3. Οι δυο προηγούμενες διατάξεις εφαρμόζονται αναλόγως και σε περίπτωση εξόδου ή αποκλεισμού εταίρου από την εταιρεία.

1.12 ΛΥΣΗ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ Α.Κ. 765-770, 772-775

Η λύση εταιριών που δεν έχουν εταιρική περιουσία επιφέρει, όπως και στις άλλες ενοχικές σχέσεις, την άμεση περάτωσή τους. Αυτό δεν μπορεί να συμβαίνει στις εταιρίες με περιουσία. Με τη λύση εταιρίας τέτοιου είδους αρχίζει το στάδιο των διακανονισμών των εκκρεμών της σχέσεων (στάδιο εκκαθάρισης) και αφού ολοκληρωθεί αυτό, τότε επέρχεται η περάτωση αυτής.

Λύση²⁵ της εταιρίας είναι το χρονικό σημείο όπου με τη συνδρομή κάποιου λόγου μεταβάλλεται ο σκοπός της εταιρίας και σκοπός της γίνεται πλέον η εκκαθάρισή της. Η εταιρία μετά τη λύση υπάρχει σε όλο το στάδιο της εκκαθάρισης και περατώνεται, δηλαδή παύει να υπάρχει, μόνο μετά την ολοκλήρωση της εκκαθάρισης Α.Κ. 777.

Η εταιρία λύεται αν υπάρχει κάποιος από τους επόμενους λόγους:

- Αν η εταιρία πραγματοποίησε το σκοπό της πχ κατασκευάστηκε το τεχνικό έργο που αποτελούσε τον σκοπό της ή αν ο σκοπός της έγινε ανέφικτος πχ καταστράφηκε ολοσχερώς το σκάφος του οποίου η εκμετάλλευση αποτελούσε τον σκοπό της εταιρίας Α.Κ. 772.
- Με ομόφωνη απόφαση (ή κατά πλειοψηφία αν υπάρχει καταστατική πρόβλεψη) των εταίρων.
- Αν μείνει στην εταιρία μόνο ένας εταίρος.
- Αν κάποιος εταίρος :
  - α) πέθανε Α.Κ. 773
  - β) έγινε δικαιοπρακτικά ανίκανος Α.Κ. 775
  - γ) κηρύχθηκε σε πτώχευση Α.Κ. 775

Για κάθε μια από τις παραπάνω περιπτώσεις μπορεί να προβλέπεται από την εταιρική σύμβαση η συνέχιση της εταιρίας με τους υπόλοιπους εταίρους (εφ' όσον απομένουν τουλάχιστον δύο). Ειδικά για την περίπτωση του θανάτου μπορεί να προβλέπεται η συνέχιση της εταιρίας με τους υπόλοιπους εταίρους και κληρονόμους του θανόντα, ακόμα και αν αυτοί είναι ανήλικοι Α.Κ. 773.

Αν η εταιρία είναι ορισμένου χρόνου επιπλέον λόγοι λύσης είναι :

- Όταν περάσει ο χρόνος που ορίζει η εταιρική σύμβαση Α.Κ. 765. Το άρθρο 765 του αστικού κώδικα ορίζει ότι η εταιρεία που έχει συσταθεί για ορισμένο χρόνο λύεται αυτοδίκαια μόλις περάσει ο χρόνος αυτής, χωρίς να είναι αναγκαία κάποια ιδιαίτερη ενέργεια από την πλευρά των εταίρων (λήψη απόφασης, σύνταξη εγγράφου, δημοσίευση). Την λύση της εταιρείας θα ακολουθήσει το στάδιο της εκκαθάρισης κατά το οποίο η εταιρεία λογίζεται ενεργή μόνο για τις ανάγκες και τον σκοπό της εκκαθάρισης.

---

²⁵ Γερ. Αναστασόπουλος. Επιτομή Εμπορικού Δικαίου σελ.132

- Η λύση της εταιρείας λόγω παρόδου του χρόνου διάρκειάς της δεν επέρχεται εάν αυτή συνεχίζεται σιωπηρά και ύστερα από την πάροδο του χρόνου διάρκειάς της. Στην περίπτωση αυτή έχουμε σιωπηρή ανανέωσή της για αόριστο χρόνο (άρθρο 769 Α. Κ.).

- Με έκτακτη καταγγελία Α.Κ. 766. Η καταγγελία της εταιρίας ορισμένου χρόνου πριν από την καθορισθείσα ημερομηνία λύσης της επιτρέπεται μόνον αν υπάρχει σπουδαίος λόγος. Ο σπουδαίος λόγος μπορεί να αναφέρεται είτε σε κάποιον εταίρο επειδή πχ αρνείται να καταβάλλει την εισφορά του, είτε στην ίδια την εταιρία επειδή πχ έχει σοβαρά οικονομικά προβλήματα. Αν ο σπουδαίος λόγος που προκάλεσε την καταγγελία είναι η παράβαση των εταιρικών υποχρεώσεων κάποιου εταίρου, τότε ο παραβάτης εταίρος οφείλει να αποκαταστήσει την ζημιά που προκάλεσε η λύση στους υπόλοιπους εταίρους Α.Κ. 770.

Γίνεται δεκτό ότι ακόμα και στην περίπτωση που δεν είναι σπουδαίος ο λόγος που επικαλείται ο εταίρος που καταγγέλλει, η εταιρία λύεται, όμως ο εταίρος αυτός οφείλει αποζημίωση στους υπόλοιπους. Η καταγγελία είναι μονομερής δήλωση της βούλησης ενός εταίρου, που απευθύνεται σε όλους τους υπόλοιπους και δεν απαιτεί τύπο.

Αν η εταιρία είναι αορίστου χρόνου επιπλέον λόγος λύσης είναι:

- Η τακτική καταγγελία Α.Κ. 767. Η εταιρία αορίστου χρόνου μπορεί να λυθεί οποτεδήποτε με καταγγελία οποιουδήποτε εταίρου.

Αν εταίρος κατήγγειλε την εταιρία άκαιρα, δηλαδή κατήγγειλε σε άστοχα επιλεγμένο χρονικό σημείο με αποτέλεσμα να προκληθεί ζημιά στην εταιρία, τότε οφείλει να αποκαταστήσει τη ζημιά που προκάλεσε η λύση της εταιρίας στους υπόλοιπους εταίρους. Αν η τακτική καταγγελία έγινε άκαιρα όμως υπήρχε σπουδαίος λόγος που δικαιολογούσε το άκαιρο όπως πχ σοβαρά προβλήματα υγείας, τότε δεν οφείλεται αποζημίωση από τον εταίρο που την πραγματοποίησε.

Μετά την λύση της εταιρίας και ενόσω αυτή βρίσκεται στο στάδιο της εκκαθάρισης είναι δυνατή η αναβίωση των εργασιών της εταιρίας, δηλαδή η επαναφορά της στο πριν από τη λύση στάδιο λειτουργίας.

Αναβίωση μπορεί να γίνει με τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- ✓ Ομόφωνη απόφαση των εταίρων (ή κατά πλειοψηφία, αν κάτι τέτοιο ορίζεται στο καταστατικό)
- ✓ Ο λόγος για τον οποίο η εταιρία λύθηκε να μην αποκλείει την αναβίωση πχ αν η εταιρία λύθηκε μετά από απόφαση των εταίρων μπορεί να αναβιώσει.
- ✓ Να μην έχει ολοκληρωθεί η εκκαθάριση, δηλαδή να μην έχει διανεμηθεί όλη η εταιρική περιουσία.

1.12.1 Ανάπτυξη Περιπτώσεων Λύσης Εταιρείας με βάση τον νέο Νόμο 4072/2012²⁶

Λύση της εταιρείας με δικαστική απόφαση

Τα άρθρα του αστικού κώδικα προβλέπουν την λύση της εταιρείας με καταγγελία ενός ή περισσότερων μελών της ανεξάρτητα εάν είναι ορισμένου ή αορίστου χρόνου διάρκειας. Στην περίπτωση αυτή εάν ο εταίρος κατήγγειλε αυτή άκαιρα και χωρίς σπουδαίο λόγο ενέχεται για την ζημιά που προκάλεσε η λύση της εταιρείας στους άλλους εταίρους. Ο νόμος 4072/2012 δεν περιέλαβε στο άρθρο 259 μεταξύ των λόγων λύσης της εταιρείας, την δυνατότητα των εταίρων να καταγγείλουν αυτή. Αντίθετα εισάγει νέο λόγο λύσης της εταιρείας με δικαστική απόφαση μετά από αίτηση εταίρου ή εταίρων εφόσον υπάρχει σπουδαίος λόγος. Με τη ρύθμιση αυτή, η οποία αφορά τις εταιρείες ορισμένου και αορίστου χρόνου, αποτρέπεται η λύση της εταιρείας χωρίς πραγματικά σπουδαίο λόγο κάτι πολύ σημαντικό για την σταθερότητα και την πρόοδο της εταιρείας. Η ύπαρξη σπουδαίου λόγου είναι κάτι που τελικά θα διαπιστώσει το δικαστήριο όπως ενδεικτικά αναφέρονται: η αντισυμβατική συμπεριφορά του εταίρου, η διενέργεια ανταγωνιστικών πράξεων, η κακή πορεία των εργασιών της εταιρείας, οι σοβαρές διαφωνίες μεταξύ των εταίρων, η αδυναμία ή άρνηση κάποιου εταίρου να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του. Μετά την λύση της εταιρείας σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ των εταίρων κάθε εταίρος ακόμη και αν δεν είναι διαχειριστής μπορεί με αίτηση του που απευθύνεται κατά των λοιπών εταίρων να ζητήσει τον διορισμό εκκαθαριστή. Στο ΓΕΜΗ καταχωρείται κάθε μεταβολή του νομικού προσώπου της εταιρείας συνεπώς και η επιτρεπόμενη από το καταστατικό καταγγελία εταίρου για σπουδαίο λόγο, η αίτηση για την λύση αυτής, η δικαστική απόφαση λύσης αυτής μα και η διαδικασία (αίτηση – απόφαση) διορισμού εκκαθαριστή. Συμπερασματικά όσον αφορά την αντιμετώπιση της καταγγελίας προσωπικής εταιρείας μετά την ισχύ το νόμου 4072/2012 προκύπτει ότι δεν υπάρχει πλέον δικαίωμα του εταίρου για καταγγελία της εταιρικής σύμβασης με άμεση διαπλαστική ισχύ (λύση) ανεξάρτητα της ύπαρξης σπουδαίου λόγου, εκτός αν ρητά προβλέπεται στο καταστατικό (άρθρο). Η εταιρεία λύεται με δικαστική απόφαση, κατόπιν αίτησης ενώπιον του Ειρηνοδικείου της έδρας της εταιρείας (εκούσια δικαιοδοσία) για σπουδαίο λόγο. Με αίτησή του επίσης, ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου ο εταίρος μπορεί να ζητήσει την με δικαστική απόφαση έξοδο ή αποκλεισμό εταίρου. Ο εταίρος, ομόρρυθμος ή ετερόρρυθμος, μπορεί με δήλωσή του προς την εταιρεία και τους λοιπούς εταίρους να εξέλθει της εταιρείας οποτεδήποτε, ανεξάρτητα της διάρκειας αυτής.

Όσον αφορά θέματα υπηρεσιών ΓΕΜΗ, οι κοινοποιούμενες αιτήσεις για λύση της εταιρείας θα καταχωρούνται στο ΓΕΜΗ με ΚΑΚ και θα εκδίδεται (αναρτάται) περιληπτική ανακοίνωση, πλην όμως μέχρι την έκδοση δικαστικής απόφασης δεν αλλάζει η πραγματική και νομική κατάσταση της εταιρείας. Οι δικαστικές αποφάσεις που εκδίδονται για θέματα εξόδου του εταίρου (άρθρο 262) αποκλεισμού εταίρου (άρθρο 263) λύση της εταιρείας (άρθρο 259) θα καταχωρούνται στο ΓΕΜΗ με ΚΑΚ και θα εκδίδεται (αναρτάται) περιληπτική

²⁶ Tax Heaven. <http://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/430>.

ανακοίνωση και εφόσον η απόφαση αφορά την λύση της εταιρείας θα αλλάζει και η πραγματική και νομική κατάσταση της εταιρείας. Αντίστοιχα εφόσον η απόφαση αφορά έξοδο ή αποκλεισμό εταίρου θα μεταβάλλεται η εταιρική σύνθεση και θα καταχωρίζεται η ημερομηνία της δικαστικής απόφασης εξόδου ή αποκλεισμού στα στοιχεία του εταίρου. Οι δηλώσεις εξόδου εταίρου – (εξώδικες δηλώσεις συνήθως) – προς την εταιρεία και τους λοιπούς εταίρους θα καταχωρούνται στο ΓΕΜΗ με ΚΑΚ και θα εκδίδεται (αναρτάται) περιληπτική ανακοίνωση πλην όμως δεν θα αλλάζει η πραγματική και νομική κατάσταση της εταιρείας. Ταυτόχρονα στα στοιχεία του εξερχόμενου εταίρου θα καταχωρείται σαν ημερομηνία εξόδου του η ημερομηνία καταχώρισης στο ΓΕΜΗ και απόδοσης του ΚΑΚ της δήλωσης εξόδου.

Σημειώνεται ότι η αποχώρηση ενός των εταίρων δεν επιφέρει την λύση της εταιρείας ακόμη και στην περίπτωση της διμελούς – ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης – εταιρείας. Η εταιρεία λύεται εφόσον εντός δύο μηνών από την αποχώρηση του εταίρου δεν καταχωρισθεί στο ΓΕΜΗ τροποποίηση του καταστατικού με είσοδο νέου εταίρου. Στην περίπτωση που δεν υποβληθεί και καταχωρισθεί τροποποίηση του καταστατικού για είσοδο εταίρου τότε οι υπηρεσίες ΓΕΜΗ θα αλλάζουν αυτεπάγγελτα την πραγματική και νομική κατάσταση της εταιρείας (π. χ. λύση). Ο αποχωρών εταίρος εξακολουθεί να ευθύνεται για τις εταιρικές υποχρεώσεις που έχουν γεννηθεί μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης της αποχώρησής του στο ΓΕΜΗ.

Λύση της εταιρείας με απόφαση των εταίρων

Πριν από το πέρας του χρόνου διάρκειας αυτής η εταιρεία μπορεί να λυθεί με απόφαση των εταίρων (άρθρο 259 & 1 Ν. 4072/2012). Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει την πλειοψηφία των εταίρων για την λήψη απόφασης ή και ενός μόνο εταίρου κατάλληλα εξουσιοδοτημένου από τους λοιπούς εταίρους.

Η συγκέντρωση των μεριδίων σε ένα εταίρο

Στην επιστήμη του Εμπορικού Δικαίου υποστηρίζεται ότι με την συγκέντρωση των μεριδίων σε ένα μόνο εταίρο επέρχεται η λύση της εταιρείας, σωστότερα η μετατροπή αυτής σε ατομική επιχείρηση. Στην περίπτωση αυτή δεν απαιτείται εκκαθάριση και διανομή. Όλες οι πράξεις με τις οποίες έγινε η συγκέντρωση των μεριδίων σε ένα εταίρο απαιτούν δημοσίευση στο ΓΕΜΗ.

Η αποχώρηση ενός ή περισσότερων εταίρων και η παραμονή ενός εταίρου

Προκαλεί την λύση της εταιρείας εφόσον δεν δημοσιευθεί μέσα σε δύο μήνες από την καταχώρηση στο ΓΕΜΗ της αποχώρησης του ή των εταίρων η είσοδος νέου εταίρου (άρθρο 267 Ν. 4972/2012). Δικαιολογητικός λόγος αυτής της διάταξης η ανάγκη διατήρησης της εταιρικής επιχείρησης.

Η μετατροπή και η συγχώνευση προσωπικών εταιρειών

Η μετατροπή και η συγχώνευση προσωπικών εταιρειών σε άλλο τύπο ή μορφής εταιρεία δεν συνιστά νέο νομικό πρόσωπο. Οι μετατρεπόμενες ή συγχωνευόμενες εταιρείες δεν μπαίνουν στο στάδιο της εκκαθάρισης και διανομής και συνεπώς δεν επέρχεται λύση αυτών.

Λόγοι λύσης της εταιρείας που αφορούν τους εταίρους

Τα άρθρα 773, 774 και 775 Α. Κ. αναφέρουν ότι με τον θάνατο, την απαγόρευση και την πτώχευση ενός εταίρου η εταιρεία λύεται εκτός αν συμφωνήθηκε διαφορετικά στο καταστατικό. Επίσης μπορεί να αναφέρονται και άλλοι σπουδαίοι λόγοι λύσης της εταιρείας.

Λύση της εταιρείας λόγω θανάτου του εταίρου

Η εταιρεία λύεται με τον θάνατο ενός από τους εταίρους. Μπορεί όμως να συμφωνηθεί ότι η εταιρεία θα συνεχιστεί είτε μεταξύ των λοιπών εταίρων είτε με την συμμετοχή και των κληρονόμων του αποβιώσαντα εταίρου. Η ανηλικότητα των κληρονόμων δεν παραβιάζει το κύρος της συμφωνίας. Αν η εταιρεία λυθεί με τον θάνατο ενός των εταίρων, ο κληρονόμος του έχει υποχρέωση άμεσης γνωστοποίησής του στους λοιπούς εταίρους και αν επίκειται κίνδυνος από την αναβολή να συνεχίσει την διαχείριση που είχε ανατεθεί στον αποβιώσαντα έως ότου ληφθούν τα αναγκαία μέτρα. Το αυτό ισχύει και για τους λοιπούς διαχειριστές εταίρους με την εταιρεία σε κάθε περίπτωση να λογίζεται ότι υπάρχει στο διάστημα αυτό (άρθρα 773 – 774 Α. Κ.). Στον Ν. 4072/2012 – άρθρο 265 & 1 – ορίζεται ότι σε περίπτωση συνέχισης της εταιρείας με τους κληρονόμους του θανόντα εταίρου κάθε κληρονόμος μπορεί να εξαρτήσει την παραμονή του στην εταιρεία από τον εάν οι λοιποί εταίροι θα δεχθούν να του δώσουν θέση ετερόρρυθμου εταίρου. Σε άρνησή τους μπορεί να εξέλθει από την εταιρεία. Αλλά και εάν συνεχίζεται η εταιρεία μεταξύ των επιζώντων εταίρων ή μεταξύ αυτών και των κληρονόμων του θανόντα πρέπει να συνταχθεί τροποποιητικό του καταστατικού έγγραφο στο οποίο αναγράφονται οι τυχόν μεταβολές. Το έγγραφο αυτό υποβάλλεται στις διατυπώσεις δημοσιότητας του ΓΕΜΗ. Τα παραπάνω ισχύουν και για την περίπτωση λύσης εταιρείας (που είναι μέλος προσωπικής εταιρείας) η οποία ισοδυναμεί με τον θάνατο φυσικού προσώπου.

Λύση εταιρείας λόγω απαγόρευσης εταίρου

Η εταιρεία λύεται μετά την έκδοση τελεσίδικης απόφασης νόμιμης ή δικαστικής απαγόρευσης εταίρου εκτός αν συμφωνήθηκε καταστατικά διαφορετικά. Τα παραπάνω ισχύουν για ομόρρυθμο και ετερόρρυθμο εταίρο καθώς επίσης κατά την κρατούσα άποψη και για τον εταίρο που τέθηκε σε δικαστική αντίληψη. Διαφορετική ρύθμιση προβλέπει το άρθρο 260 & 1 του ν.4072/2012 με το οποίο προβλέπεται ότι η υποβολή εταίρου σε δικαστική συμπαράσταση επιφέρει την έξοδο του από την εταιρεία εκτός αν προβλέπεται καταστατικά διαφορετικά.

Λύση της εταιρείας λόγω πτώχευσης εταίρου

Η εταιρεία λύεται με την κήρυξη εταίρου (ομόρρυθμου η ετερόρρυθμου) σε πτώχευση εκτός αν καταστατικά προβλέπεται διαφορετικά. Διαφορετική ρύθμιση προβλέπει το άρθρο

260 & 1 του ν.4072/2012 με το οποίο προβλέπεται ότι η υποβολή εταίρου σε δικαστική συμπαράσταση επιφέρει την έξοδο του από την εταιρεία εκτός αν προβλέπεται καταστατικά διαφορετικά.

1.13 ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΑΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Εκκαθάριση²⁷ είναι το σύνολο των εργασιών που ακολουθούν την λύση της εταιρίας και συνίστανται στη διεκπεραίωση των οικονομικών εκκρεμοτήτων που δημιουργήθηκαν κατά την λειτουργία της. Με την λύση έχει πάψει πλέον η εξουσία των διαχειριστών και την εξουσία έχουν πλέον οι εκκαθαριστές Α.Κ. 777.

Η νομική προσωπικότητα της αστικής εταιρείας «εξακολουθεί να υπάρχει ωστόσο περατωθεί η εκκαθάριση και για τις ανάγκες της εκκαθάρισης». ²⁸Μετά την εισαγωγή του άρθρου 270²⁹, εφαρμόζεται και στις αστικές εταιρείες με νομική προσωπικότητα, η διάταξη του άρθρου 268 για την εκκαθάριση της ομόρρυθμης εταιρείας και παράλληλα οι διατάξεις του αστικού κώδικα για την εκκαθάριση της αστικής εταιρείας. Η εταιρεία λογίζεται ότι εξακολουθεί και μετά τη λύση της, εφόσον το απαιτούν οι ανάγκες και ο σκοπός της εκκαθάρισης. Γενικά η εκκαθάριση εξυπηρετεί το συμφέρον των εταίρων και όχι των εταιρικών δανειστών. Οι τελευταίοι διασφαλίζονται με την προσωπική ευθύνη των εταίρων. Τμήμα του εταιρικού σκοπού αποτελεί και ο σκοπός της εκκαθάρισης. Η λύση της εταιρείας δημιουργεί κοινωνία μεταξύ των εταίρων στην εταιρική περιουσία και η εταιρεία μετά τη λύση της εξακολουθεί πλασματικά να υπάρχει για τις ανάγκες της εκκαθάρισης. Σε έλλειψη ή αδυναμία των εταίρων για συνολογία αποκλίσεων ακολουθεί η ρύθμιση του νόμου σαν υποκατάστατη και αναγκαστική λύση της αδυναμίας αυτής των εταίρων. Από αυτή την πλευρά το στάδιο της εκκαθάρισης είναι υποχρεωτικό και δεσμεύει τους εταίρους και το δικαστήριο. Η αστική εταιρεία χωρίς νομική προσωπικότητα μετά τη λύση μπαίνει στο στάδιο της εκκαθάρισης μόνο αν αυτό προβλέπεται στο καταστατικό. Με συμφωνία των μερών μπορεί να αποκλεισθεί το στάδιο της εκκαθάρισης και είναι υποχρεωτικό όταν υπάρχουν εκκρεμείς υποθέσεις. Στην περίπτωση αυτή είναι δυνατό να συμφωνηθεί διαφορετικός τρόπος εκκαθάρισης με σκοπό να επακολουθήσει το στάδιο της εκκαθάρισης που απαιτεί την απόφαση των εταίρων ή του δικαστηρίου.

Το στάδιο της εκκαθάρισης δεν μπορεί να αποκλεισθεί με ρήτρα του καταστατικού ή με απόφαση των εταίρων, και επακολουθεί η εκκαθάρισή της εφόσον δεν έχει αποκλεισθεί από τους εταίρους. Τέλος, η εκπροσώπηση της εταιρείας γίνεται από τους εκκαθαριστές οι οποίοι νομιμοποιούνται να ασκήσουν μόνο αυτοί. Η εταιρεία νομιμοποιείται ενεργητικά και παθητικά να μετέχει στις σχετικές δίκες εκπροσωπούμενη από τον εκκαθαριστή της, νόμιμο, συμβατικό ή δικαστικό.

---

²⁷ Γερ. Αναστασόπουλος, Επιτομή Εμπορικού Δικαίου σελ.134

²⁸ Άρθρο 784 ΑΚ, Νικόλαος Τ. Τριάντος, Νομική Βιβλιοθήκη

²⁹ Άρθρο 270 Τμήμα 6^ο Αστική εταιρεία με νομική προσωπικότητα, Κώδικας νομικού βήματος

1.13.1 Ποιοι Διορίζονται Εκκαθαριστές³⁰

Αφού λυθεί η εταιρεία, αν δεν υπάρχει καταστατική πρόβλεψη, εκκαθαριστές είναι όλοι οι εταίροι (νόμιμοι εκκαθαριστές). Με καταστατική πρόβλεψη ή με ομόφωνη απόφαση των εταίρων μπορεί να ανατεθεί η εκκαθάριση σε έναν ή περισσότερους εταίρους ή τρίτους. Σε περίπτωση διαφωνίας ο εκκαθαριστής διορίζεται ή αντικαθίσταται από το δικαστήριο με αίτηση ενός από τους εταίρους και η αντικατάσταση γίνεται μόνο για σπουδαίους λόγους. Η εκκαθάριση της εταιρείας αν δεν συμφωνήθηκε διαφορετικά ενεργείται από όλους τους εταίρους μαζί ή από τον εκκαθαριστή που διορίζεται ομοφώνως. Σε περίπτωση διαφωνίας διορίζεται από το δικαστήριο και αν δεν ενεργείται από όλους δεν ενεργείται νόμιμα αλλά ούτε δεσμεύει το νομικό πρόσωπο της εταιρείας. Εκκαθαριστής της εταιρείας μπορεί να είναι και τρίτος, να είναι πρόσωπο πλήρους δικαιοπρακτικής ικανότητας και να διαθέτει τις αναγκαίες γνώσεις για την εκπλήρωση του έργου του. Η σχέση που συνδέει τον εκκαθαριστή με την εταιρεία είναι σχέση εντολής όπως και ο διοριζόμενος από το δικαστήριο. Ο εκκαθαριστής εταίρος ευθύνεται για κάθε πταίσμα όπως και ο τρίτος εκκαθαριστής που δεν είναι εταίρος. Ο εταίρος εκκαθαριστής μπορεί να ανακληθεί με ομόφωνη απόφαση των εταίρων, όμως πρέπει να συναινέσει και ο υπό ανάκληση εταίρος, διαφορετικά η ανάκληση γίνεται από το δικαστήριο για σπουδαίο λόγο. Σπουδαίο λόγο αποτελεί κάθε γεγονός που καθιστά αδύνατη ή δυσχερή την πραγματοποίηση του έργου της εκκαθάρισης.

1.13.2 Διαδικασία Εκκαθάρισης³¹

Κατά την εκκαθάριση αν υπάρχουν εισφορές κατά χρήση τότε αυτές αποδίδονται στους εταίρους. Επιστρέφονται μόνο τα πράγματα και όχι η αξία της χρήσης. Εξοφλούνται τα κοινά χρέη των εταίρων απέναντι σε τρίτους, καθώς και όσα υπάρχουν μεταξύ των εταίρων, και κατόπιν επιστρέφονται οι εισφορές που έχουν γίνει κατά κυριότητα. Αν η εισφορά ήταν χρηματική τότε επιστρέφεται το ποσό που είχε εισφερθεί ενώ αν η εισφορά δεν ήταν σε χρήμα καταβάλλεται η αξία του αντικειμένου της, και όχι αυτούσιο το αντικείμενο, κατά το χρόνο της πραγματοποίησής της ενώ αντίθετα αν η εισφορά συνιστάται σε εργασία ή σε χρήση πράγματος δεν αποδίδεται. Ότι απομένει μετά τα προηγούμενα βήματα διανέμεται στους εταίρους ανάλογα με την μερίδα συμμετοχής στα κέρδη που έχει ο καθένας τους Α.Κ. 782.

Αν στην εταιρική περιουσία δεν υπάρχουν αρκετά χρήματα για την εξόφληση των εταιρικών χρεών ή για την απόδοση των εισφορών στους εταίρους μπορεί να ρευστοποιηθεί η εταιρική περιουσία με την διαδικασία πώλησης κοινού πράγματος Α.Κ. 781. Αν το ενεργητικό της εταιρικής περιουσίας δεν επαρκεί για την εξόφληση των χρεών και την επιστροφή των εισφορών, οι εταίροι οφείλουν να καταβάλλουν ότι λείπει ανάλογα με τη μερίδα συμμετοχής τους στις ζημιές.

³⁰ Γερ. Αναστασόπουλος. Επιτομή Εμπορικού Δικαίου σελ.134

³¹ Γερ. Αναστασόπουλος. Επιτομή Εμπορικού Δικαίου σελ.135

1.14 Συμπεράσματα για την τροποποίηση στις αστικές εταιρίες σύμφωνα με τον ν.4072/2012

Ο ν. 4072/2012, πέρα από τις νέες ρυθμίσεις που προέβλεψε για τις ομόρρυθμες εταιρίες, επέφερε με το άρθρο 270 αυτού βαθιά τομή στις αστικές εταιρίες με νομική προσωπικότητα, που προβλέπονται στο άρθρο 784 ΑΚ, συγκεκριμένα στο μέτρο ευθύνης των εταίρων της για τις υποχρεώσεις της εταιρίας έναντι τρίτων.

Μέχρι τη θέση σε ισχύ της παραπάνω διάταξης του άρθρου 270, ομόφωνα η επιστήμη και η νομολογία δεχόταν ότι μόνη υπόχρεη για τα χρέη της αστικής εταιρίας με νομική προσωπικότητα παρέμεινε η ίδια η εταιρία με την περιουσία της. Επομένως, η ευθύνη των εταίρων της περιοριζόταν, κατά την πιο ανεπιεική γι' αυτούς άποψη, μόνο στην περίπτωση, που μετα την λύση της εταιρίας και την περάτωση της εκκαθάρισής της το ενεργητικό της δεν επαρκούσε για την ικανοποίηση των εταιρικών δανειστών (εδάφιο 2 άρθρου 784 ΑΚ). Όμως, το άρθρο 270 ρητά προβλέπει ότι στην αστική εταιρία με νομική προσωπικότητα εφαρμόζονται αναλογικά όλες οι διατάξεις για την ομόρρυθμη εταιρία με μόνη εξαίρεση την περίπτωση της παραγράφου 3 του άρθρου 251 του ίδιου νόμου, που αναφέρεται στη μη καταχωρισθείσα στο Γ.Ε.Μ.Η., αλλά εν τοις πράγμασι λειτουργούσα, ομόρρυθμη εταιρία. Συμπερασματικά, οι εταίροι της αστικής εταιρίας με νομική προσωπικότητα ευθύνονται πλέον για τα χρέη της παράλληλα με την εταιρία, απεριόριστα και εις ολόκληρον, όπως οι εταίροι της ομόρρυθμης εταιρίας.

Η διατύπωση του συγκεκριμένου άρθρου δεν αφήνει περιθώρια ερμηνευτικών διορθώσεων και δημιουργεί ένα νέο πλαίσιο λειτουργίας στις αστικές εταιρίες με νομική προσωπικότητα, επηρεάζοντας, ιδιαίτερα, τις διαρκώς αυξανόμενες κατ' αριθμόν και σημασία αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρίες με νομική προσωπικότητα. Η άνθηση των εταιριών αυτών, φαινόμενο των καιρών, οφείλεται εκτός των άλλων στο γεγονός ότι αυτόν τον τύπο εταιρίας επιλέγουν συνήθως οι πάσης φύσεως μη κυβερνητικές οργανώσεις, που επιδοτούνται από εγχώριες πηγές, ενδεικτικά από το Υπουργείο Εξωτερικών, αλλά και από εξωχώριες πηγές, κυρίως μέσω προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εδώ τίθεται το πρόβλημα αν θα ισχύσει και γι' αυτές τις εταιρίες (αστικές μη κερδοσκοπικές με νομική προσωπικότητα) η ρύθμιση του παραπάνω άρθρου 270, εξέλιξη που ασφαλώς θα αποτελέσει αντικίνητρο στη σύσταση εταιριών αυτού του τύπου, εάν λάβει κανείς υπόψη ότι συχνά σε αυτές μετέχουν Επιμελητήρια, Συνδέσμοι και Σωματεία, που δεν επιθυμούν να θέσουν την περιουσία τους σε κίνδυνο.

Το συγκεκριμένο άρθρο δεν φαίνεται να παρέχει περιθώρια για την εξαίρεση των εταιριών αυτών από τη ρύθμισή του. Όμως, μπορεί να προβλεφθεί ότι θα υποστηριχθεί στο μέλλον ως διέξοδος, ο περιορισμός της ευθύνης των εταίρων αυτών των εταιριών στο ύψος της εισφοράς τους και μόνο, μια που αυτοί δεν προσδοκούν ωφελήματα από τη δράση της αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρίας με νομική προσωπικότητα. Επίσης, η διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 270 προβλέπει ότι οι ειδικές επαγγελματικές εταιρίες (πχ

δικηγορικές εταιρίες) εξακολουθούν να ισχύουν. Η διάταξη του άρθρου 270 επιχειρείται να συνδεθεί με την ευρεία εφαρμογή της αστικής εταιρίας με νομική προσωπικότητα και με την πρόβλεψη στο άρθρο 2 παράγραφος 1 του Πτωχευτικού Κώδικα, σύμφωνα με την οποία ενώσεις προσώπων με νομική προσωπικότητα, που επιδιώκουν οικονομικό έχουν πτωχευτική ικανότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΑΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

2.1 ΠΤΩΧΕΥΣΗ ΑΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΧΩΡΙΣ ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ

Όταν η αστική εταιρία δεν έχει νομική προσωπικότητα, τότε συστήνεται άτυπα, χωρίς δημοσιότητα και δεν μπορεί να πτωχεύσει. Όταν όμως έχει, αντιμετωπίζεται από τον νόμο όπως οι ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες εταιρίες εκτός από την πτώχευση που στην περίπτωση της αστικής εταιρίας με νομική προσωπικότητα επιφέρει απλά την λύση της,

2.2 ΠΤΩΧΕΥΣΗ ΑΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΜΕ ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ

2.2.1 ΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΣΗΣ

Η πτώχευση³² κηρύσσεται με δικαστική απόφαση όταν υπάρχει πτωχευτική ικανότητα (υποκειμενική προϋπόθεση) και παύση των πληρωμών (αντικειμενική προϋπόθεση). Με την πτώχευση, όμως, της εταιρείας συμπτωχεύουν και οι εταίροι,

---

³² Γερ. Αναστασόπουλος. Επιτομή Εμπορικού Δικαίου σελ.286

με άμεση συνέπεια τη λύση της εταιρείας, εκτός αν υπάρχει αντίθετη συμφωνία των μερών.

Δικαστική απόφαση

Αποκλειστικά αρμόδιο δικαστήριο για τη κήρυξη της πτώχευσης, είναι το πολυμελές πρωτοδικείο (πτωχευτικό δικαστήριο) του τόπου όπου ο οφειλέτης έχει το κέντρο των κύριων συμφερόντων του. Όταν ο οφειλέτης είναι νομικό πρόσωπο τότε ως κέντρο των κύριων συμφερόντων προκύπτει ο τόπος της καταστατικής του έδρας. Το πτωχευτικό δικαστήριο εκδικάζει την υπόθεση με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας των άρθρων 741 του αστικού κώδικα. Το δικαστήριο επιλαμβάνεται και αποφασίζει μετά από αίτηση:

- ❖ Οποιοδήποτε πιστωτή του οφειλέτη, οποίος έχει έννομο συμφέρον. Την κήρυξη σε πτώχευση μπορεί να ζητήσει οποιοσδήποτε πιστωτής ανεξάρτητα από το είδος των απαιτήσεών του (αστικά ή εμπορικά χρέη, χρέη: ληξιπρόθεσμα ή μη, εκκαθαρισμένα ή μη, χρέη μεγάλα ή μικρά), αρκεί να αποδείξει την πτωχευτική ικανότητα του οφειλέτη του και την παύση των πληρωμών των χρεών.
- ❖ Του ίδιου του οφειλέτη εμπόρου η οποία μπορεί να γίνει όταν:
  - Ο οφειλέτης έχει πάψει τις πληρωμές του(το αργότερο μέσα σε 15 μέρες από την ημερομηνία παύσης των πληρωμών)
  - Δεν έχει επέλθει παύση των πληρωμών, όμως είναι πιθανότατο να συμβεί σε σύντομο χρονικό διάστημα(επαπειλούμενη αδυναμία εκπλήρωσης).
- ❖ Του εισαγγελέα πρωτοδικών εφόσον αυτό δικαιολογείται από λόγους δημοσίου συμφέροντος.

Το δικαστήριο απορρίπτει την αίτηση:

- ✓ Αν δεν υπάρχει πτωχευτική ικανότητα.
- ✓ Αν δεν υπάρχει παύση πληρωμών.
- ✓ Αν παρότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την κήρυξη της πτώχευσης, αποδειχθεί ότι η περιουσία του οφειλέτη δεν επαρκεί για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας.
- ✓ Εάν αποδειχθεί ότι αυτή ασκείται καταχρηστικά. Καταχρηστική άσκηση υπάρχει ιδίως στα περιπτώσεις που επιδιώκονται σκοποί άσχετοι με την πτώχευση (π.χ. η αίτηση χρησιμοποιείται ως μέσο πίεσης για την πώληση από τον οφειλέτη ενός ακινήτου έναντι χαμηλού τιμήματος), ή όταν ο ίδιος ο οφειλέτης υποβάλει την αίτηση προκειμένου αποφύγει με δόλιο τρόπο την πληρωμή των χρεών του.

Η απόφαση έχει βεβαιωτικό χαρακτήρα, επειδή βεβαιώνει την πτωχευτική ικανότητα του οφειλέτη και την παύση πληρωμών και διαπλαστικό επειδή δημιουργεί τη νέα νομική

κατάσταση της πτώχευσης με τα όργανά της. Τα αποτελέσματα της απόφασης δεσμεύουν όλους και όχι μόνο αυτούς που έλαβαν μέρος στη δίκη. Η απόφαση που κηρύσσει την πτώχευση είναι πάντα άμεσα εκτελεστή και δεν επιτρέπεται δικαστική αναστολή της. Η δικαστική απόφαση δημοσιεύεται στο δελτίο δικαστικών δημοσιεύσεων του ταμείου νομικών.

Μετά τη δικαστική απόφαση:

- 1) διορίζεται εισηγητής δικαστής,
- 2) διορίζεται σύνδικος της πτώχευσης,
- 3) διατάσσεται η σφράγιση της περιουσίας του πτωχού,
- 4) προσδιορίζεται ο τόπος και ο χρόνος της συγκέντρωσης των πιστωτών ενώπιον του εισηγητή δικαστή σε συνέλευση για τη σύνταξη του πίνακα εικαζόμενων πιστωτών και εκλογή της επιτροπής πιστωτών,
- 5) ορίζει τον τρόπο δημοσιότητας της απόφασης,
- 6) ορίζει ημερομηνία σύγκλησης συνέλευσης των πιστωτών για να αποφασίσει σχετικά με την έκθεση του συνδίκου σύμφωνα με το άρθρο 70,
- 7) προσδιορίζεται (υποχρεωτικά) η ημερομηνία παύσης των πληρωμών,
- 8) αν πρόκειται για πτώχευση ΟΕ ή ΕΕ, κηρύσσεται και η πτώχευση των ομόρρυθμων εταίρων τους,
- 9) παρέχεται τίτλος για την εγγραφή υποθήκης στα ακίνητα της πτωχευτικής περιουσίας από το σύνδικο, υπέρ της ομάδας των πιστωτών.

Μετά την υποβολή της αίτησης και πριν την έκδοση της δικαστικής απόφασης μπορεί να ληφθούν προληπτικά μέτρα προκειμένου να αποτραπεί κάθε επιζήμια για τους πιστωτές μεταβολή (πχ δωρεά περιουσιακών στοιχείων σε φιλικά πρόσωπα, πώληση περιουσίας σε μειωμένη τιμή, γονικές παροχές σε τέκνα). Τέτοιου είδους μέτρα μπορεί να είναι η απαγόρευση διάθεσης. Τα μέτρα παύουν αυτοδίκαια όταν εκδοθεί η απόφαση σχετικά με την πτώχευση.

Ένδικα Μέσα

Κατά της απόφασης που κηρύσσει την πτώχευση (ή απορρίπτει την αίτηση για κήρυξη της πτώχευσης) μπορούν να ασκηθούν τα παρακάτω ένδικα μέσα:

➤ Ανακοπή

Το ένδικο αυτό μέσο μπορεί να ασκηθεί κατά της απόφασης που κηρύσσει την πτώχευση καθώς και αυτής που μεταβάλει το χρόνο παύσης πληρωμών απευθύνεται κατά του συνδίκου, ασκείται ενώπιον του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση από το οποίο και εκδικάζεται και μπορεί να ασκηθεί:

- α) από τον οφειλέτη και έχει το χαρακτήρα ανακοπής ερημοδικίας,

β) από τρίτους οι οποίοι δε μετείχαν στη δίκη και έχουν έννομο συμφέρον να μην κηρυχθεί η πτώχευση. Η ανακοπή μπορεί να ασκηθεί μέσα σε 30 ημέρες από την επόμενη της δημοσίευσης της απόφασης. Αν η ανακοπή γίνει τελεσίδικα δεκτή, η πτώχευση θεωρείται ως μηδέποτε κηρυχθείσα.

➤ Έφεση

Το ένδικο αυτό μέσο μπορεί να ασκηθεί τόσο κατά της απόφασης που κηρύσσει την πτώχευση, όσο και κατά της απόφασης που απορρίπτει το σχετικό αίτημα. Στην πρώτη περίπτωση μπορεί να ασκηθεί από τον πτωχό και στρέφεται κατά του δανειστή που ζήτησε την πτώχευση και κατά του συνδίκου. Στην δεύτερη περίπτωση, κατά της απόφασης που απέρριψε τη αίτηση για κήρυξη της πτώχευσης, στρέφεται ο οφειλέτης που είχε ζητήσει ο ίδιος την κήρυξη της πτώχευσής του, ή ο πιστωτής που είχε ζητήσει την κήρυξη της πτώχευσης και στρέφεται κατά του οφειλέτη στην πρώτη δίκη και του συνδίκου. Η άσκηση και η εκδίκαση της έφεσης γίνεται με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας. Η έφεση δικάζεται από το εφετείο και αν γίνει δεκτή, εξαφανίζεται η πρωτόδικη απόφαση.

➤ Αίτηση ανάκλησης της απόφασης

Η απόφαση που κήρυξε την πτώχευση μπορεί να ανακληθεί από το ίδιο το δικαστήριο που κήρυξε την πτώχευση (πτωχευτικό δικαστήριο). Η αίτηση ανάκλησης μπορεί να υποβληθεί στο πτωχευτικό δικαστήριο μέχρι την περάτωση της πτώχευσης από:

- Τον οφειλέτη, με την προϋπόθεση ότι έχουν ικανοποιηθεί όλοι οι πιστωτές είτε υπάρχει η συναίνεσή τους για την ανάκληση. Η απόφαση που δέχεται την αίτηση του οφειλέτη έχει αναδρομική ισχύ και η πτώχευση θεωρείται ότι δεν κηρύχθηκε ποτέ, όμως πράξεις που διενεργήθηκαν έγκυρα κατά το χρόνο που ίσχυε η πτωχευτική απόφαση δεν θίγονται όπως πχ η πώληση περιουσιακών στοιχείων από το σύνδικο, η καταγγελία σύμβασης εργασίας και η είσπραξη απαιτήσεων από το σύνδικο.
- Οποιοδήποτε έχει έννομο συμφέρον, αν προκύψουν νέα πραγματικά περιστατικά ή μεταβληθούν οι συνθήκες κάτω από τις οποίες εκδόθηκε η απόφαση που κήρυξε την πτώχευση. Η ανάκληση της απόφασης δεν έχει αναδρομικά αποτελέσματα και ούτε εδώ θίγονται έγκυρες πράξεις που έγιναν όσο ίσχυε η πτωχευτική απόφαση.
- Τον εισηγητή δικαστή. Και στην περίπτωση αυτή η ανάκληση της απόφασης δεν έχει αναδρομικά αποτελέσματα, ούτε θίγονται έγκυρες πράξεις που έγιναν όσο ίσχυε η πτωχευτική απόφαση.

➤ Αναίρεση

Η αναίρεση ασκείται και εκδικάζεται με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας και απευθύνεται και κατά του συνδίκου.

2.2.2 ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ

Πτωχευτική ικανότητα³³ έχει ο οφειλέτης που:

- Έχει την εμπορική ιδιότητα (φυσικό ή νομικό πρόσωπο). Την εμπορική ιδιότητα έχουν πάντα οι ανώνυμες εταιρίες, οι εταιρίες περιορισμένης ευθύνης, οι συνεταιρισμοί, οι ναυτικές εταιρίες. Τα φυσικά πρόσωπα, οι ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες εταιρίες αποκτούν την εμπορική ιδιότητα μόνον όταν το συνηθισμένο επάγγελμά τους (ή δραστηριότητα για τα νομικά πρόσωπα) είναι η τέλεση πρωτότυπα εμπορικών πράξεων.

- Είναι ένωση προσώπων με νομική προσωπικότητα που επιδιώκει οικονομικό σκοπό, χωρίς να είναι εμπορική, λόγω σκοπού ή εταιρικού τύπου. Ουσιαστικά πρόκειται για:

α) **αστική εταιρία με νομική προσωπικότητα** η οποία από το νόμο πρέπει να έχει οικονομικό σκοπό, αλλά δεν μπορεί να έχει την εμπορική ιδιότητα

β) εκείνες τις ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες εταιρίες οι οποίες έχουν οικονομικό σκοπό αλλά μη τελώντας εμπορικές πράξεις δεν έχουν αποκτήσει εμπορική ιδιότητα.

Η πτωχευτική ικανότητα πρέπει να υπήρχε όταν έπαψαν οι πληρωμές. Αν δεν υπήρχε εμπορική ιδιότητα κατά την παύση των πληρωμών, δεν μπορεί να κηρυχθεί πτώχευση.

Δεν αποδίδεται πτωχευτική ικανότητα στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοικήσεως και στους δημόσιους οργανισμούς. Σε πτώχευση μπορεί να κηρυχθεί κάποιο πρόσωπο που δεν έχει πλέον την εμπορική ιδιότητα αρκεί να την διέθετε όταν είχε πάψει τις πληρωμές του.

Επίσης, μπορεί να κηρυχθεί σε πτώχευση φυσικό πρόσωπο και μετά το θάνατό του εφόσον όσο ζούσε είχε πάψει τις πληρωμές του. Η αίτηση για πτώχευση πρέπει να υποβληθεί μέσα σε ένα έτος από το θάνατο του οφειλέτη.

Εταιρία που έχει λυθεί και βρίσκεται στο στάδιο της εκκαθάρισης διατηρεί την νομική της προσωπικότητα και την πτωχευτική της ικανότητα.

---

³³ Γερ. Αναστασόπουλος. Επιτομή Εμπορικού Δικαίου σελ.291

2.2.3 ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΣΗΣ

Ως προς τον Οφειλέτη³⁴

➤ Προσωπικές Συνέπειες

Ο οφειλέτης από την κήρυξη της πτώχευσής του και μέχρι να αποκατασταθεί υφίσταται τις ακόλουθες συνέπειες:

- ❖ Στερείται των δικαιωμάτων προσωπικής φύσης.
- ❖ Υφίσταται τα μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί η παρουσία του στην πτωχευτική διαδικασία (πχ απαγόρευση εξόδου από τη χώρα).
- ❖ Είναι υποχρεωμένος να εμφανίζεται ενώπιον του εισηγητή ή του συνδίκου.
- ❖ Είναι υποχρεωμένος να ενημερώνει το σύνδικο και να συνεργάζεται μαζί του για οτιδήποτε σχετίζεται με την πτώχευση.
- ❖ Υφίσταται από το σύνδικο, το άνοιγμα και την ανάγνωση της αλληλογραφίας του η οποία σχετίζεται με την πτωχευτική περιουσία.

Αν η πτώχευση αφορά **νομικό πρόσωπο** η άμεση συνέπεια είναι η λύση του.

➤ Περιουσιακές Συνέπειες

Με την κήρυξη της πτώχευσης ο οφειλέτης στερείται αυτοδίκαια του δικαιώματος διοίκησης της πτωχευτικής περιουσίας (πτωχευτική απαλλοτρίωση). Στο δικαίωμα αυτό περιλαμβάνεται τόσο η διαχείριση όσο και η διάθεση των περιουσιακών του στοιχείων. Τη διοίκηση της πτωχευτικής περιουσίας αναλαμβάνει ο σύνδικος σύμφωνα με τους όρους της πτωχευτικής νομοθεσίας. Οποιαδήποτε πράξη διαχείρισης η διάθεσης στοιχείων της πτωχευτικής περιουσίας η οποία γίνεται μετά την κήρυξη της πτώχευσης από τον οφειλέτη ή προς τον οφειλέτη, είναι ανενεργή εφόσον έγινε χωρίς τη σύμπραξη του συνδίκου και απαγορεύεται να καταχωρηθεί σε οποιοδήποτε δημόσιο βιβλίο. Συνέπεια της πτωχευτικής απαλλοτρίωσης είναι και η απώλεια ενεργητικής και παθητικής νομιμοποίησης του οφειλέτη σε δίκες που αφορούν την πτωχευτική περιουσία. Ο οφειλέτης έχει το δικαίωμα της πρόσθετης παρέμβασης στις δίκες που διεξάγει ο σύνδικος.

Στην πτωχευτική περιουσία περιλαμβάνονται:

- όλα τα περιουσιακά στοιχεία που άνηκαν στον οφειλέτη κατά την κήρυξη της πτώχευσης όπως και τα εμπορικά αλλά και τα φορολογικά βιβλία και στοιχεία.

---

³⁴ Γερ. Αναστασόπουλος. Επιτομή Εμπορικού Δικαίου σελ.294

- Οι τόκοι, οι περιοδικές παροχές και παρεπόμενες αξιώσεις και δικαιώματα που προέρχονται από ενοχή ή κύριο δικαίωμα που υπήρχε πριν την κήρυξη της πτώχευσης. Για παράδειγμα, οφειλόμενα μισθώματα από εκμίσθωση καταστήματος, τόκοι τραπεζικού λογαριασμού καταθέσεων, αποζημίωση από αθέμιτο ανταγωνισμό.

Αντίθετα, στη πτωχευτική περιουσία δεν ανήκουν:

- α) αυτά που αποκτήθηκαν μετά την κήρυξη της πτώχευσης (μεταπτωχευτική περιουσία) όπως για παράδειγμα κληρονομιά, κέρδη από τυχερό παιχνίδι και μισθός για την εργασία μετά την πτώχευση και
- β) όσα είναι ακατάσχετα ή εξαιρούνται με ειδικές διατάξεις νόμων (εξωπτωχευτική περιουσία).

Αν θελήσουμε να αναλύσουμε περισσότερο τα γνωστά σε όλους μας, άρθρα 99-106 του ν. 3588/2007 Πτωχευτικού Κώδικα, τότε θα πρέπει να τονίσουμε τα εξής ισχύοντα βάσει του προηγούμενου νόμου:

- Για να υπαχθεί φυσικό ή νομικό πρόσωπο θα πρέπει να έχει ληξιπρόθεσμες οφειλές τουλάχιστον 500.000 ευρώ.
- Η συμφωνία συνδιαλλαγής δεσμεύει μόνο εκείνους που την υπέγραψαν.
- Στην αίτηση επισυνάπτετε σε πρότυπο γραμμάτιο κατάθεσης του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων ποσό 5.000 ευρώ για την αμοιβή του εμπειρογνώμονα και του μεσολαβητή.
- Το Δημόσιο, Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, δημόσιες επιχειρήσεις, φορείς κοινωνικής πρόνοιας και ασφάλισης μπορούν να συναινούν σε μείωση των απαιτήσεων, με τους ίδιους όρους που θα μείωνε τις απαιτήσεις του και ένας ιδιώτης δανειστής.
- Το δικαστήριο δεν επικυρώνει την συμφωνία εταιρίας – πιστωτών εάν:
  - α) ο οφειλέτης, κατά την σύνοψη της συμφωνίας, βρίσκετε σε κατάσταση παύσης των πληρωμών.
  - β) οι όροι της συμφωνίας δεν εξασφαλίζουν την διάρκεια της επιχειρηματικής δραστηριότητας.
  - γ) θίγονται τα συμφέροντα των πιστωτών που δεν υπέγραψαν την συμφωνία.
  - δ) η διάρκεια ισχύος της συμφωνίας συνομολογείτε για διάστημα πέραν των (2) δύο ετών από την επικύρωση της.
- Με την επικύρωση της συμφωνίας αναστέλλετε η λήψη οποιοδήποτε ασφαλιστικού μέτρου κατά του οφειλέτη, αίρετε αυτοδικαίως η απαγόρευση έκδοσης επιταγών, αναστέλλετε για περίοδο 6 μηνών η λήψη κάθε μέτρου συλλογικής αναγκαστικής εκτέλεσης, συμπεριλαμβανομένης της κήρυξης πτώχευσης κ.λ.π

2.2.4 Τα όργανα της Πτώχευσης

Τα όργανα της πτώχευσης³⁵ είναι το πτωχευτικό δικαστήριο, ο εισηγητής δικαστής, ο σύνδικος, η συνέλευση των πιστωτών και η επιτροπή των πιστωτών.

❖ Το πτωχευτικό δικαστήριο.

Είναι το πολυμελές πρωτοδικείο που κήρυξε την πτώχευση και ασκεί την ανώτατη εποπτεία στη διεύθυνση των εργασιών της. Έχει αποκλειστική αρμοδιότητα να δικάζει όλες τις διαφορές που προκύπτουν από την πτωχευτική διαδικασία. Ειδικότερα και μεταξύ άλλων αρμοδιοτήτων το πτωχευτικό δικαστήριο:

- Αποφαίνεται όταν υπάρχουν αντιρρήσεις από το σύνδικο στο αίτημα διεκδίκησης πραγμάτων από την πτωχευτική περιουσία
- Αποφασίζει για την ανάκληση πράξεων του οφειλέτη που έγιναν πριν την κήρυξη της πτώχευσης
- Διορίζει και αντικαθιστά τον εισηγητή δικαστή
- Διορίζει και αντικαθιστά τον σύνδικο
- Είναι αρμόδιο για να εγκρίνει συμβιβασμό του συνδίκου με τρίτους για απαιτήσεις υπέρ ή κατά του οφειλέτη
- Παρέχει άδεια συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας στο σύνδικο ή στον ίδιο τον οφειλέτη
- Αποφασίζει αμετάκλητα για την επικύρωση ή όχι της απόφασης της συνέλευσης των πιστωτών, όταν ο εισηγητής δικαστής έχει αρνηθεί να την επικυρώσει
- Αποφασίζει σχετικά με αντιρρήσεις που έχουν διατυπωθεί στη διαδικασία επαλήθευσης των απαιτήσεων
- Προξετάζει και επικυρώνει το σχέδιο αναδιοργάνωσης
- Παρέχει άδεια για την εκποίηση ακινήτων από το σύνδικο, στο στάδιο ένωσης των πιστωτών

Το πτωχευτικό δικαστήριο δικάζει όλες τις υποθέσεις ανεξαιρέτως με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας. Τέλος, οι αποφάσεις του πτωχευτικού δικαστηρίου υπόκεινται σε ανακοπή ερημοδικίας, έφεση και αναίρεση.

❖ Ο εισηγητής δικαστής

---

³⁵ Γερ. Αναστασόπουλος. Επιτομή Εμπορικού Δικαίου σελ.309

Ως εισηγητής δικαστής ορίζεται πρωτοδίκης του πρωτοδικείου. Στην περίπτωση των πτωχεύσεων ΟΕ ή ΕΕ διορίζεται ο ίδιος εισηγητής στις πτωχεύσεις της εταιρίας και αυτές των ομόρρυθμων εταίρων που συμπτωχεύουν. Καθήκοντα του εισηγητή δικαστή είναι:

- Η επιτήρηση της πτωχευτικής διαδικασίας
- Η επιτάχυνση των εργασιών της πτώχευσης
- Να διατάσσει όλα τα κατεπείγοντα μέτρα για τη διασφάλιση της πτωχευτικής περιουσίας
- Να προεδρεύει στη συνέλευση των πιστωτών και να τη συγκαλεί όποτε προβλέπεται
- Να επιβλέπει το έργο του συνδίκου και να ζητά την αντικατάστασή του, αν συντρέχει περίπτωση
- Η σύνταξη σχετικής έκθεσης η οποία υποβάλλεται στο πτωχευτικό δικαστήριο
- Να αποφασίζει για όλες τις διενέξεις που προκύπτουν μεταξύ του συνδίκου και της επιτροπής πιστωτών ή άλλων εμπλεκόμενων στην πτωχευτική διαδικασία
- Η επιβολή χρηματικής ποινής στον οφειλέτη που δεν εμφανίζεται ενώπιον του ίδιου ή του συνδίκου
- Να διατάξει τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλιστεί η παρουσία του οφειλέτη στην πτωχευτική διαδικασία
- Να επικυρώνει ή να αρνείται να επικυρώσει συμβιβασμό του συνδίκου για απαιτήσεις
- Να επικυρώνει ή να αρνείται να επικυρώσει την απόφαση της συνέλευσης των πιστωτών για τη συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας
- Να συντάσσει αιτιολογημένη έκθεση και να υποβάλει το συμβιβασμό προς έγκριση
- Να παρίσταται στον έλεγχο των απαιτήσεων και να συντάσσει σχετική έκθεση
- Να παρέχει (ή όχι) άδεια στο σύνδικο
- Να παρέχει (ή όχι) σύμφωνη γνώμη στο σύνδικο σχετικά με αίτημα διεκδίκησης πραγμάτων από την πτωχευτική περιουσία

❖ Ο σύνδικος

Είναι το πρόσωπο που αναλαμβάνει τη διοίκηση της πτωχευτικής περιουσίας και διεκπεραιώνει τις εργασίες της πτώχευσης. Ως σύνδικος διορίζεται υποχρεωτικά δικηγόρος και έχει τα παρακάτω καθήκοντα:

- Επιμελείται τη δημοσίευση της απόφασης που κηρύσσει την πτώχευση και προσκαλεί τους πιστωτές σε συνέλευση σύμφωνα με όσα ορίζονται στην απόφαση
- Συντάσσει πίνακα των εικαζόμενων πιστωτών
- Ορίζει την επιτροπή πιστωτών
- Εγγράφει υποθήκες και προσημειώσεις για τις οποίες υπάρχουν τίτλοι κατά των οφειλετών της πτώχευσης
- Ζητά από το δικαστήριο τη λήψη κάθε αναγκαίου μέτρου για την εξασφάλιση της πτωχευτικής περιουσίας
- Λαμβάνει γνώση όλης της αλληλογραφίας του οφειλέτη που σχετίζεται με την πτώχευση
- Μπορεί να ζητήσει να εξαιρεθούν από τη σφράγιση και να εκποιήσει μετά από άδεια του εισηγητή δικαστή κινητά πράγματα που υπόκεινται σε άμεση φθορά ή υποτίμηση της αξίας τους ή που η συντήρησή τους είναι δαπανηρή
- Οφείλει να εισπράξει όλες τις απαιτήσεις της πτωχευτικής περιουσίας και να καταθέσει όλα τα μετρητά χρήματά της σε ειδικό λογαριασμό του οφειλέτη
- Μπορεί να προβεί σε διάθεση στοιχείων του ενεργητικού της επιχείρησης του οφειλέτη
- Μπορεί να προβεί στην εκποίηση της επιχείρησης ως συνόλου μετά από απόφαση του πτωχευτικού δικαστηρίου η οποία λαμβάνεται ύστερα από έκθεση του εισηγητή και αφού ακουστούν ο σύνδικος και η επιτροπή πιστωτών
- Μπορεί μετά την περάτωση της απογραφής και για την αντιμετώπιση των τρεχουσών αναγκών, να ζητήσει από τον εισηγητή δικαστή την άδεια για πώληση εμπορευμάτων ή κινητών πραγμάτων
- Στο στάδιο της ένωσης, οφείλει να ρευστοποιήσει όσα στοιχεία της πτωχευτικής περιουσίας δεν έχουν εκποιηθεί
- Μπορεί να συμβιβαστεί για κάθε αξίωση η οποία υπάρχει υπέρ ή κατά του οφειλέτη
- Μπορεί να συνεχίσει προσωρινά την επιχειρηματική δραστηριότητα του οφειλέτη εφόσον αυτό κρίνεται επωφελές για τους πιστωτές και για τη διατήρηση της ύλης αξίας της επιχείρησης

- Ενημερώνει τους πτωχευτικούς πιστωτές για την πτώχευση και τους καλεί να αναγγείλουν τις απαιτήσεις τους
- Διενεργεί την επαλήθευση των απαιτήσεων των πτωχευτικών πιστωτών
- Εποπτεύει την εκπλήρωση των όρων του σχεδίου εκπλήρωσης και συμπράττει με τον οφειλέτη
- Στο στάδιο της ένωσης των πιστωτών, συντάσσει τον πίνακα διανομής του εκπλειστηριάσματος.

Για τις υπηρεσίες που προσφέρει στην πτώχευση ο σύνδικος δικαιούται αντιμισθίας, η οποία προσδιορίζεται από το πτωχευτικό δικαστήριο. Ο σύνδικος ευθύνεται για κάθε ζημιά που έχει προκληθεί από υπαιτιότητά του στην πτωχευτική περιουσία, έναντι της ομάδας των πιστωτών και του οφειλέτη.

❖ Η συνέλευση των πιστωτών

Η συνέλευση των πιστωτών αποτελείται από όλους τους πτωχευτικούς πιστωτές. Η πρώτη συνέλευση συγκαλείται με την απόφαση που κηρύσσει την πτώχευση προκειμένου να συνταχθεί ο πίνακας των εικαζόμενων πιστωτών ενώ κάθε άλλη συγκαλείται από τον εισηγητή δικαστή. Στη συνέλευση προεδρεύει ο εισηγητής δικαστής, ενώ καλούνται να παρευρεθούν τόσο ο σύνδικος όσο και ο οφειλέτης. Για την εγκυρότητα των αποφάσεων των συνελεύσεων απαιτείται να υπάρχει απαρτία και πλειοψηφία. Απαρτία υπάρχει όταν παρίστανται στη συνέλευση τουλάχιστον οι μισοί από τους πιστωτές, ανεξάρτητα από το μέγεθος των απαιτήσεών τους, ενώ η απαιτούμενη πλειοψηφία είναι αυτή των παρόντων πιστωτών. Αν δεν επιτευχθεί απαρτία πραγματοποιείται επαναληπτική συνέλευση όπου δεν απαιτείται απαρτία και λαμβάνονται έγκυρα αποφάσεις από όσους πιστωτές παρευρεθούν. Η συνέλευση των πιστωτών αποφασίζει:

- Αν πρέπει να συνεχιστεί η επιχειρηματική δραστηριότητα από το σύνδικο
- Για την αποδοχή ή όχι του σχεδίου αναδιοργάνωσης
- Μετά από την περάτωση της πτώχευσης αν ο οφειλέτης είναι συγγνωστός και γνωμοδοτεί σχετικά με τη διαχείριση του συνδίκου

❖ Η επιτροπή των πιστωτών

Η πρώτη συνέλευση των πιστωτών μπορεί να εκλέξει μια τριμελή επιτροπή πιστωτών η οποία έχει ως καθήκοντα:

- Την παρακολούθηση των εργασιών της πτώχευσης και τη παροχή συνδρομής στο σύνδικο

- Να παρέχει τη συναίνεσή της στην ανάθεση από το δικαστήριο της διοίκησης της πτωχευτικής περιουσίας στον οφειλέτη
- Να παρέχει τη γνώμη της στο πτωχευτικό δικαστήριο όταν αυτό πρόκειται να αποφασίσει για την εκποίηση της επιχείρησης ως συνόλου
- Να συναινεί στη χορήγηση αδείας από τον εισηγητή δικαστή για τη συνέχιση από το σύνδικο της εμπορίας ή για την εκποίηση εμπορευμάτων
- Να παρέχει γνώμη για την κήρυξη ή μη της παύσης των εργασιών της πτώχευσης.

2.3 Εργασίες της Πτώχευσης³⁶

Διασφάλιση της πτωχευτικής περιουσίας

Με την απόφαση που κήρυξε την πτώχευση διατάσσεται η σφράγιση της πτωχευτικής περιουσίας, η οποία γίνεται από τον ειρηνοδίκη παρουσία του συνδίκου (ή ακόμη και χωρίς αυτόν).

Αποσφράγιση και παραλαβή της πτωχευτικής περιουσίας.

Μέσα σε 3 μέρες από τον διορισμό του και εφόσον έχει ολοκληρωθεί η σφράγιση της πτωχευτικής περιουσίας, ο σύνδικος πρέπει να ζητήσει από τον ειρηνοδίκη την αποσφράγισή της. Μετά την αποσφράγιση της περιουσίας ακολουθεί η απογραφή της από τον σύνδικο με την παρουσία του ειρηνοδίκη και συντάσσεται η έκθεση απογραφής και εκτίμησης των πραγμάτων. Με το πέρας της απογραφής όλα τα στοιχεία της πτωχευτικής περιουσίας έχουν παραδοθεί στο σύνδικο ο οποίος και βεβαιώνει την παράδοση σε αυτόν το στο έγγραφο της έκθεσης απογραφής.

Έλεγχος των απαιτήσεων

Αμέσως μετά την αποσφράγιση και την παραλαβή της περιουσίας από το σύνδικο ακολουθεί το στάδιο του ελέγχου των απαιτήσεων, το οποίο εξελίσσεται σε δύο φάσεις: της αναγγελίας και της επαλήθευσης.

➤ Αναγγελία

Ο σύνδικος οφείλει να ενημερώσει εγγράφως όλους τους γνωστούς πιστωτές του οφειλέτη, καλώντας τους να αναγγείλουν την απαίτησή τους. Η αναγγελία γίνεται εγγράφως στο γραμματέα των πτωχεύσεων. Η προθεσμία που έχουν οι πιστωτές για να αναγγείλουν την απαίτησή τους είναι 3 μήνες από τη δημοσίευση της απόφασης που κήρυξε την

³⁶ Γερ. Αναστασόπουλος. Επιτομή Εμπορικού Δικαίου σελ.315

πτώχευση. Όσοι πιστωτές δεν αναγγείλουν εγκαίρως την απαίτησή τους μπορούν με ανακοπή που θα ασκήσουν ενώπιον του πτωχευτικού δικαστηρίου να ζητήσουν την επαλήθευση της απαίτησής τους. Η ανακοπή αυτή μπορεί να ασκηθεί μέχρι και την τελευταία διανομή.

➤ Επαλήθευση

Η επαλήθευση των απαιτήσεων που αναγγέλθηκαν αρχίζει 3 μέρες μετά την πάροδο της προθεσμίας που είχε τεθεί για τις αναγγελίες των απαιτήσεων. Η επαλήθευση διενεργείται από το σύνδικο ενώπιον του εισηγητή δικαστή. Στην διαδικασία της επαλήθευσης ο σύνδικος αντιπαραβάλλει τα έγγραφα του πιστωτή με τα βιβλία και τα έγγραφα του οφειλέτη με στόχο τη διαπίστωση τόσο της ύπαρξης όσο και του μεγέθους της απαίτησης. Για όσες απαιτήσεις επαληθεύτηκαν και έγιναν δεκτές γίνεται σημείωση στα αποδεικτικά τους έγγραφα η διαδικασία ολοκληρώνεται με τη σύνταξη έκθεσης από τον εισηγητή δικαστή. Αν κατά τη διαδικασία επαλήθευσης διατυπωθούν αντιρρήσεις, από το σύνδικο ή τον οφειλέτη ή τους πιστωτές των οποίων οι απαιτήσεις έγιναν δεκτές, αυτές εισάγονται συνολικά ενώπιον του πτωχευτικού δικαστηρίου. Το δικαστήριο θα αποφασίσει αν οι απαιτήσεις που αμφισβητήθηκαν είναι υπαρκτές ή όχι.

2.4 Πτώχευση Εταιρίας και Συμπτώχευση εταίρων.

Σε αντίθεση με το μέχρι σήμερα ισχύον δίκαιο, προβλέπεται ότι ο θάνατος, η πτώχευση και η υποβολή σε δικαστική συμπαράσταση εταίρου επιφέρουν τη λύση της εταιρίας μόνο, εφόσον προβλέπεται στην εταιρική σύμβαση (αντιστροφή του κανόνα των ΑΚ 773 και 775) (άρθρο 12). Η διάταξη λαμβάνει υπόψη την αρχή της διατήρησης της επιχείρησης.

Όσον αφορά στους πιστωτές της εταιρείας θα πρέπει να διαπιστωθούν τα εξής: Από τις διατάξεις των άρθρων 534, 644, 637 και 635 ΕμπΝ, συνάγεται, ότι από τη δημοσίευση στο ακροατήριο της απόφασης με την οποία κηρύσσεται η πτώχευση, οι πτωχευτικοί πιστωτές, δηλαδή όσοι έχουν ενοχικές αξιώσεις κατά του πτωχεύσαντος, ανεξαρτήτως αν αυτές έχουν αστικό ή εμπορικό χαρακτήρα, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και οι απαιτήσεις από παροχή εξαρτημένης εργασίας, που απολαμβάνουν γενικό προνόμιο κατά τη διάταξη του άρθρου 975 αριθμ. 3 ΚΠολΔ, χάνουν το δικαίωμα να ασκήσουν ή να συνεχίσουν τις ατομικές διώξεις κατά του πτωχεύσαντος. Οι πιστωτές αυτοί είναι υποχρεωμένοι αντί να ασκήσουν ή να συνεχίσουν τις ατομικές τους διώξεις κατά του πτωχεύσαντος να ακολουθήσουν τη διαδικασία της εξελέγξεως των πιστώσεων τους, για να μπορέσουν να λάβουν μέρος στις εργασίες της πτώχευσης και τη διανομή του προϊόντος, ακόμη και στην περίπτωση που η αξίωση τους έχει βεβαιωθεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, αποτελούντες μέλη της ομάδας των πιστωτών, η οποία δημιουργείται με τη δημοσίευση της πτωχευτικής απόφασης. Η πτώχευση της εταιρίας συνεπάγεται και την πτώχευση των μελών αυτής, τα οποία, κατά το άρθρο 22 ΕμπΝ ευθύνονται εις ολόκληρο με

το νομικό πρόσωπο της εταιρίας, για την πληρωμή των προς τρίτους χρεών αυτής συνδεδεμένοι με το νομικό πρόσωπο της εταιρίας για τα χρέη αυτά με αναγκαστική ομοδικία, υπό την έννοια του άρθρου 76 παρ. Ι ΚΠολΔ.

Η συμπτώχευση των μελών της πτωχεύσασας εταιρίας, επέρχεται χωρίς να απαιτείται για διαλαμβάνεται τούτο στην κηρύξασα την πτώχευση απόφαση, δε σύνδικος της πτώχευσης της εταιρίας είναι και σύνδικος πτωχεύσεων των ομορρύθμων μελών. Οι κατ' ιδίαν αυτές πτωχεύσεις της εταιρίας και των ομορρύθμων μελών της είναι διακεκριμένες μεταξύ τους, δημιουργημένων με την κήρυξη της πτώχευσης περισσότερων πτωχευτικών ομάδων (πτωχευτικών πιστωτών της εταιρίας και πτωχευτικών πιστωτών των κατ' ιδίαν συμπτωχευσάντων μελών αυτής). Κάθε πιστωτής της εταιρίας είναι πτωχευτικός πιστωτής και των μελών, δικαιούμενος να επιδιώξει την είσπραξη των απαιτήσεων του σε βάρος της εταιρίας, τόσο από την πτωχευτική περιουσία της εταιρίας, όσο και από εκείνη των ομορρύθμων οι μελών αυτής. Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο και με τους ατομικούς πιστωτές των συμπτωχευσάντων ομορρύθμων μελών αυτής, οι οποίοι μπορούν να επιδιώξουν την είσπραξη των απαιτήσεων τους, μόνο από την πτωχευτική περιουσία των μελών, συμμετέχοντες στις πτωχευτικές ομάδες αυτών και όχι εκείνης των πιστωτών της εταιρίας.

Το άρθρο 99 του νέου πτωχευτικού κώδικα, προέβλεπε τη διαδικασία συνδιαλλαγής με τους πιστωτές για τις επιχειρήσεις που αδυνατούν να ανταποκριθούν στις οικονομικές τους υποχρεώσεις. Το άρθρο 99 του νόμου 3588/2007, το οποίο αντικατέστησε σε πολλά το άρθρο 44 περί προστασίας πιστωτών, επιτρέπει στις επιχειρήσεις να προσφύγουν στα πολυμελή πρωτοδικεία και να ζητήσουν προστασία και συνδιαλλαγή με τους πιστωτές τους, ώστε να αποφευχθεί η πτώχευση. Έτσι, για να ξεκινούσε μια επιχείρηση αυτή τη διαδικασία, ουσιαστικά έχει ήδη επέλθει συμφωνία με τους βασικούς πιστωτές της. Προσφεύγοντας δικαστικά με την αίτηση υπαγωγής στο άρθρο 99, η εταιρεία καλείται να αποδείξει ότι βρίσκεται σε οικονομική δυσπραγία, χωρίς όμως να έχει μπει σε παύση πληρωμών. Ενώπιον του πολυμελούς πρωτοδικείου θα πρέπει να περιγράψει τη δραστηριότητα, τα μεγέθη της, την κοινωνική σημασία της, αλλά και να παρουσιάσει ένα εφαρμόσιμο και βιώσιμο επιχειρηματικό πλάνο, ζητώντας την προστασία του πτωχευτικού κώδικα. Το δικαστήριο θα αποφασίσει αν θα συνεχίσει ή όχι τη λειτουργία της μέσω διαπραγμάτευσης των οφειλών με τους πιστωτές της και αν το κρίνει αναγκαίο (κυρίως για μη εισηγμένες που δεν υποβάλλουν ανά τρίμηνο οικονομικές καταστάσεις), να ορίσει εμπειρογνώμονα για να ελέγξει τα οικονομικά στοιχεία. Ο εμπειρογνώμονας, μέσα σε 20 ημέρες καλείται να συντάξει και να υποβάλει τη σχετική έκθεση στο δικαστήριο. Εφόσον η αίτηση γίνει δεκτή και ανοίξει η διαδικασία συνδιαλλαγής, το δικαστήριο ορίζει το μεσολαβητή, ο οποίος θα επιχειρήσει την επίτευξη τελικής συμφωνίας μεταξύ της εταιρείας και των πιστωτών.

Το επόμενο βήμα είναι η κατάρτιση μιας πρότασης επιβίωσης, την οποία θα παρουσιάσει ο μεσολαβητής στις πιστώτριες τράπεζες. Στη συνέχεια, η πρόταση αυτή και μέσα σε διάστημα διμήνου, υποβάλλεται στο δικαστήριο, το οποίο, εφόσον υπάρχει η

σύμφωνη γνώμη των πιστωτών, εγκρίνει και επικυρώνει την πρόταση. Ωστόσο, ο νόμος 4013/2011, επέφερε νέες τροποποιήσεις στη διαδικασία συνδιαλλαγής του άρθρου 99 επ. που πλέον ονομάζεται εξυγίανση, και πλέον οι έμποροι έχουν το δικαίωμα να διεκδικήσουν πίστωση χρόνου και «κούρεμα χρεών» για τη σωτηρία της επιχείρησης του ανεξαρτήτως μεγέθους επιχειρήσεως και ύψους οφειλών. Σύμφωνα με τις νέες ρυθμίσεις οι έμποροι δεν θα διώκονται με προσωποκράτηση και αναγκαστική εκτέλεση, πτώχευση, φυλάκιση, Τειρεσία. Τώρα πια θα μπορούν να εκδίδουν μπλοκ επιταγών και συνεχίζουν κανονικά την εμπορική τους δραστηριότητα. Από τη νέα διαδικασία εξυγίανσης ευνοούνται όλοι οι έμποροι και όχι μόνο οι μεγάλες επιχειρήσεις όπως ίσχυε με το προηγούμενο δικαιοκώδικό και η ρύθμιση πλέον αφορά το σύνολο των χρεών του εμπόρου, και αυτά προς το Δημόσιο από φόρους, ΦΠΑ, ΙΚΑ και λοιπές εισφορές. Η διαδικασία συνδιαλλαγής (το γνωστό άρθρο 99 του Πτωχευτικού Κώδικα αντικαταστάθηκε από την προ-πτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης – άρθρο 12 του ν.4013/2011(ΦΕΚ Α' 204/15.09.2011). Το νέο άρθρο 99 του Πτωχευτικού Κώδικα καθιερώνει μια διαδικασία πριν την πτώχευση για επιχειρήσεις που έχουν σοβαρές οικονομικές δυσκολίες, ακόμα και εάν βρίσκονται σε πλήρη οικονομική αδυναμία (παύση πληρωμών). Όλοι οι έμποροι έχουν πλέον το δικαίωμα να διεκδικήσουν πίστωση χρόνου και «κούρεμα χρεών» για τη σωτηρία των επιχειρήσεών τους ανεξαρτήτως μεγέθους επιχείρησης ή οφειλών. Σκοπός του νομοθέτη είναι η διατήρηση, αξιοποίηση, αναδιοργάνωση και ανόρθωση της επιχείρησης με την απαραίτητη προϋπόθεση ότι δεν θα παραβλάπτεται η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών, γεγονός που ελέγχεται σε όλα τα στάδια της διαδικασίας. Πιο συγκεκριμένα η νέα αυτή διαδικασία προσπαθεί να προλάβει ουσιαστικά την πτώχευση με την σύναψη μιας συμφωνίας μεταξύ του οφειλέτη και των πιστωτών, κάτω από την εποπτεία του Δικαστηρίου ενισχύοντας έτσι τη δυνατότητα διάσωσης της επιχείρησης περιορίζοντας τη ζημία στο ελάχιστο.

Συγκεκριμένα: *«Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που αποδεικνύει παρούσα ή επαπειλούμενη αδυναμία εκπλήρωσης των ληξιπρόθεσμων χρηματικών υποχρεώσεων κατά τρόπο γενικό», αφορά ο παρών Νόμος.* Ευνοούνται με την τροποποίηση αυτή όλοι οι έμποροι και όχι μόνο οι μεγάλες επιχειρήσεις, όπως μέχρι πρότινος ίσχυε, και η ρύθμιση αφορά όλα τα χρέη του εμπόρου, ακόμα και αυτά προς το δημόσιο από φόρους, ΦΠΑ, εργοδοτικές εισφορές, έκτακτες εισφορές κλπ.

Τα στάδια έχουν ως εξής:

Κατάθεση αίτησης ανοίγματος της διαδικασίας εξυγίανσης Στην αίτηση προς το πτωχευτικό δικαστήριο πρέπει να περιγράφονται :

- Η γενική οικονομική αδυναμία του εμπόρου (η οποία δύναται να φτάνει και σε παύση πληρωμών.
- Ο προτεινόμενος τρόπος αντιμετώπισης της κατάστασης

- Γενικά οικονομικά δεδομένα της επιχείρησης
- Περιουσιακή κατάσταση της επιχείρησης
- Δραστηριότητα της επιχείρησης
- Κύκλος εργασιών και εμπορική κατάσταση της επιχείρησης
- Απασχόληση εργαζομένων και κοινωνική σημασία της επιχείρησης
- Συγκεκριμένες προτάσεις αναστροφής των αρνητικών αποτελεσμάτων

Μαζί με την αίτηση κατατίθενται οι οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης, βεβαίωση της αρμόδιας Δ.Ο.Υ για τα χρέη του οφειλέτη προς το Δημόσιο, παράβολο και έκθεση εμπειρογνώμονα. Μαζί με την κατάθεση της αίτησης πρέπει να κατατίθεται παράβολο του ταμείου παρακαταθηκών και δανείων για την αμοιβή του εμπειρογνώμονα και του τυχόν διαμεσολαβητή Α) ποσού 4.000 ευρώ Β) ποσού 7.000 ευρώ σε περίπτωση οφειλέτη ανώνυμης εταιρείας Γ) ποσού 2.000 ευρώ σε περίπτωση οφειλέτη φυσικού προσώπου ή αν με την αίτηση δεν ζητείται η σύγκληση συνέλευσης ή διορισμός μεσολαβητή .

- Για τη συζήτηση της αίτησης ορίζεται δικάσιμος εντός διμήνου από την υποβολή της.
- Με την κατάθεση της αιτήσεως μπορεί να ζητηθεί και προσωρινή διαταγή αναστολής των ατομικών διώξεων μέχρι τη συζήτηση της αίτησης
- Το πτωχευτικό Δικαστήριο εφόσον προβλέπει ότι η επίτευξη της συμφωνίας είναι δυνατή, ότι υπάρχουν βάσιμες προσδοκίες επιτυχίας της προτεινόμενης εξυγίανσης και ότι δεν παραβλάπτεται η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών αποφασίζει το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης για περίοδο όχι μεγαλύτερη των τεσσάρων (4) μηνών από την έκδοση της απόφασης.

Από την κατάθεση της αίτησης για το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης και μέχρι τη λήξη της (επικύρωση διαδικασίας εξυγίανσης) εφόσον ζητηθεί από τον οφειλέτη αναστέλλονται τα μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης κατά της περιουσίας του.

- Η χορήγηση της αναστολής επάγεται αυτοδικαίως την απαγόρευση της διάθεσης των ακινήτων και του εξοπλισμού της επιχείρησης του οφειλέτη.
- Εφόσον συντρέχει σπουδαίος λόγος, η αναστολή μπορεί να επεκτείνεται και σε εγγυητές ή λοιπούς συνοφειλέτες του οφειλέτη.

Με την απόφαση για το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης το πτωχευτικό δικαστήριο δύναται να αποφασίσει κατόπιν αίτησης του οφειλέτη τη σύγκληση συνέλευσης των πιστωτών προκειμένου να λάβει απόφαση για την αποδοχή της συμφωνίας εξυγίανσης. Για την έγκυρη λήψη απόφασης από τη συνέλευση απαιτείται να παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται πιστωτές που εκπροσωπούν το 50 % του συνόλου των απαιτήσεων των πιστωτών. Για την αποδοχή του σχεδίου συμφωνίας εξυγίανσης απαιτείται πλειοψηφία των πιστωτών που εκπροσωπούν το 60% των απαιτήσεων που παρίστανται στη συνέλευση στο οποίο περιλαμβάνεται το 40% των απαιτήσεων των τυχόν ενυπόθηκων πιστωτών. Στην περίπτωση

που ο οφειλέτης ζητά την σύγκληση της συνέλευσης ζητείται υποχρεωτικά και ο διορισμός μεσολαβητή. Το περιεχόμενο της συμφωνίας εξυγίανσης μπορεί να έχει οποιαδήποτε ρύθμιση του ενεργητικού και του παθητικού, ιδίως:

- Μεταβολή των όρων των υποχρεώσεων του οφειλέτη (π.χ. χρόνος αποπληρωμής, επιτόκιο κλπ)
- Μείωση απαιτήσεων έναντι του οφειλέτη
- Εκποίηση περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη

Επιπλέον, υπάρχει η δυνατότητα σύναψης της συμφωνίας πριν από το άνοιγμα της διαδικασίας και απ' ευθείας υποβολή της συμφωνίας στο δικαστήριο προς επικύρωση εφόσον έχει υπογραφεί από το 60% του συνόλου των απαιτήσεων των πιστωτών (στο οποίο πρέπει να περιλαμβάνεται και το 40% των ενυπόθηκων δανειστών). Εάν επιτευχθεί συμφωνία είτε από τη συνέλευση των πιστωτών είτε από την απαιτούμενη πλειοψηφία σύμφωνα με το νόμο το πτωχευτικό δικαστήριο επικυρώνει τη συμφωνία αυτή. *Ωστόσο δεν επικυρώνεται η συμφωνία* Α) Αν δεν πιθανολογείται ότι κατόπιν της επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης η επιχείρηση του οφειλέτη θα καταστεί βιώσιμη. Β) Αν πιθανολογείται ότι παραβιάζεται η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών. Γ) Αν η συμφωνία εξυγίανσης είναι παράνομη (πχ. παραβίαση διατάξεων περί αθέμιτου ανταγωνισμού), ή προϊόν δόλου ή κακόπιστης συμπεριφοράς (οφειλέτη ή πιστωτών). Δ) Αν η συμφωνία εξυγίανσης δεν αντιμετωπίζει με βάση την αρχή της ίσης μεταχείρισης τους πιστωτές που βρίσκονται στην ίδια θέση. Από την επικύρωσή της, η συμφωνία εξυγίανσης δεσμεύει το σύνολο των πιστωτών, οι απαιτήσεις των οποίων ρυθμίζονται από αυτή ακόμα και αν δεν ήταν συμβαλλόμενοι ή δεν είχαν ψηφίσει υπέρ της συμφωνίας αυτής. Με την επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης αίρεται αυτοδικαίως η απαγόρευση ή το κώλυμα έκδοσης επιταγών που είχε επιβληθεί στον οφειλέτη πριν από την έναρξη της διαδικασίας εξυγίανσης. Από την επικύρωσή της, η συμφωνία εξυγίανσης δεσμεύει το σύνολο των πιστωτών, οι απαιτήσεις των οποίων ρυθμίζονται από αυτή ακόμα και αν δεν ήταν συμβαλλόμενοι ή δεν είχαν ψηφίσει υπέρ της συμφωνίας αυτής. Με την επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης αίρεται αυτοδικαίως η απαγόρευση ή το κώλυμα έκδοσης επιταγών που είχε επιβληθεί στον οφειλέτη πριν από την έναρξη της διαδικασίας εξυγίανσης. Με την επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης εξαλείφεται το αξιόποινο των κατωτέρω αδικημάτων, εφόσον τελέστηκαν πριν τη σύναψη της συμφωνίας : έκδοση ακάλυπτων επιταγών, καθυστέρηση οφειλών προς το Δημόσιο και τα ασφαλιστικά ταμεία.

Συμπεράσματα: Η πρακτική σημασία του νέου θεσμού της εξυγίανσης είναι πολύ μεγάλη. Με την επίτευξη της συμφωνίας και τη δικαστική της επικύρωση ο οφειλέτης τελικώς επιτυγχάνει: Α) Την αναστολή όλων των διωκτικών μέτρων κατά αυτού και της παρουσίας του, πχ. αναγκαστική εκτέλεση, πλειστηριασμούς, κατασχέσεις. Β) Η απόφαση της εξυγίανσης ισχύει έναντι πάντων και δεσμεύει ακόμα και αυτούς τους πιστωτές που δεν συμμετείχαν στη διαδικασία ή διαφώνησαν με τον τρόπο αποπληρωμής του χρέους ή το

«κούρεμα των χρεών» κλπ. Γ) Αίρεται το κώλυμα έκδοσης επιταγών που προέκυπτε από τον Τειρεσία. Δ) Δεν διώκεται ποινικά για το αδίκημα της έκδοσης ακάλυπτων επιταγών, καθυστέρησης οφειλών προς το Δημόσιο και τους ασφαλιστικούς οργανισμούς.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ι. Κ. ΡΟΚΚΑΣ, ΕΤΑΙΡΙΕΣ, Εισαγωγή στο Δίκαιο των Εταιριών του Εμπορικού Δικαίου, 4^η έκδοση, Αθήνα 2011, ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
- Γερ. Αναστασόπουλος. Επιτομή Εμπορικού Δικαίου
- Νικόλαος Τ.Τριάντος, Αστικός κώδικας, Νομική Βιβλιοθήκη
- Tax Heaven. <http://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/430>.
- www.capital.gr